Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

16 МАРТ ЧОРШАНБА № 52 (800).
Сотувда эркин нархда. 1994 йил.

НАВОИЙ ВИЛОЯТИДА ИСЛОҲОТЛАР НИҲОЯТДА СУСТ ОЛИБ БОРИЛАЁТИР

Ҳозирги кунда вилоят бўйича 600 га яқин фермер хўжалиги ташкил этилган бўлиб, ўтган йили улар томонидан 40 тонна жун, 10 минг дона тухум, 1000 та қоракўл тери, 400 тонна картошка, 600 тонна буғдой етиштирилди. Лекин бу маҳсулотлар билан аҳолининг талабини қондириб бўлмайди. Агар хўжаликларда фермерларга муносабат ўзгартирилиб, уларнинг фаолияти қўллаб-қувватланса, моддий жиҳатдан ва техника воситалари билан таъминланиб турилса, фермерлар самарадорлиги бундан-да юқори бўлиши мумкин эди. Афсуски, кўп жойларда маҳаллий раҳбарларнинг ҳар томонлама тазйиқ ўтказишлари оқибатида фермерлар ўз ишларини ташлаб кетишга мажбур бўлмоқдалар ёки кўзлаган мақсадларига эриша олмаётирлар.

Яқинда Нурота туманида бир шикоят хатини текширдик. 1992 йил февраль ойида ушбу туман ижроия қўмитасининг қарори билан Умирқул Нарзуллаев бошчилигида «Семурғ» номли мустақил оилавий хўжалик тузилиб, унга Файзулла Хўжаев номли давлат хўжалигидан талаб этилган 15 гектар ўрнига 8,4 гектар ер берилди. Нарзуллаев бу майдоннинг 5 гектарига беда экди, 3,4 гектарига эса 500 туп ток, 40 туп олма, 50 туп анор, 250 туп ўрик, 20 туп нок, 10 туп шафтоли, 4 туп тут, 1000 туп терак кўчати ўтқазди. Ана шу ниҳоллар оралиғида пиёз, помидор, қовун-тарвуз етиштирди. Жумладан, марказий касалхонага 3500 килограмм болалар боғчасига 3450, туман тайёрлов идорасига 25670, халқ таълими бўлимига 5350 килограмм дала неъматлари топширилди. Бу рақамлар, албатта, дастлабки йилда деҳқончилик дуруст бўлганидан далолат беради. Аммо «Семурғ»га на туман деҳқончилик-саноат банки, на туман деҳқончилик-саноат бирлашмаси ва на деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмаси томонидан ёрдам кўрсатилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига асосан бундай хўжаликлар икки йилгача барча солиқлардан озод этилганига қарамасдан, Файзулла Хўжаев номли давлат хўжалиги бош ҳисобчиси Н. Раҳимов «Семурғ» деҳқон хўжалигидан ҳар гектар ер ҳисобига 1295 сўмдан, жами 10250 сўм ижара ҳақини ундириб олди. Бундан ташқари, электр қуввати, сув насоси харажатлари учун ҳам пул талаб қилишди. Директор бу шартлар бажарилмаса ерни қайтариб олажагини айтди. Деҳқон хўжалиги раҳбари У. Нарзуллаев ёрдам сўраб туман деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмаси раиси Т. Раҳимовга ва туман ҳокими З. Нуриддиновга бир неча бор ёзма равишда мурожаат этди. Таассуфки, унинг аризалари эътиборсиз қолдирилди. Энг ачинарлиси, туман деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмасининг тавсияномасига асосан туман ҳокими «Семурғ» деҳқон хўжалиги фаолиятини тўхтатиш ҳақида қарор қабул қилди.

Вилоятда деҳқон (фермер) хўжаликларини ташкил этиш ҳақида ариза берган кишилар сони кам эмас. Лекин уларнинг илтимослари айрим ҳокимликлар ғаладонларида қолиб кетмоқда. Устига устак, «Тадбиркор» банки раҳбарларининг иши талабга мутлақо жавоб бермайди. Масалан, Навоий ва Конимех туманларида фақатгина иккитадан фермерга 2,5-3 миллион сўмдан қарз берилган, холос. Навбаҳор туманида 11 та фермер бор-йўғи 1300 минг сўм, Нурота туманида 34 та хўжалик 9750 минг сўм кредит олган. Вилоят бўйича эса 370 деҳқон (фермер) хўжалигининг банкда ҳисоб рақами бўла туриб, атиги 86 тасига 39935 минг сўм қарз берилганини қандай изоҳлаш мумкин?!

Президентнинг «Республика аҳолисининг шахсий ёрдамчи хўжаликларидаги чорва ва паррандани озуқа билан таъминлашга оид қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ижроси вилоятда ёмон бажарилмоқда. Туманлар ҳокимликлари томонидан аҳолига озуқа сотиш миқдори анча кам режалаштирилган ёки айрим турлари умуман ҳисобга олинмаган. Хусусан, ўтган йилнинг биринчи ярмида ҳар бош қорамолга 550 килограмм ўрнига 137 килограмм хашак, 160 килограмм ўрнига 153 килограмм омихта ем, 153 килограмм ўрнига 74,7 килограмм шелуха ва 160 килограмм ўрнига 43,5 килограмм кунжара сотилган. Баъзи бир давлат хўжаликларида эса аҳолига мол сотиш умуман кўзда тутилмаган, ем тарқатишда ноҳақликларга йўл қўйилмоқда.

Ислоҳот йўли — адолат йўли. Унга сунъий ғов қўймоқчи бўлганлар бекорга овора бўлишади.

Тўрақул МИРЗАЕВ,
Навоий вилояти ҳокимлиги назорат инспекцияси ходими.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА МУЛКНИ ДАВЛАТ ТАСАРРУФИДАН ЧИҚАРИШ ВА ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ЖАРАЁНИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мулкни изчиллик билан давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришни таъминлаш, шу асосда ижтимоий соҳага йўналтирилган кўп тармоқли бозор иқтисодиётини шакллантириш, давлатга дахлдор бўлмаган соҳанинг ролини кучайтириш ва рақобат муҳитини вужудга келтириш мақсадида:

1. Белгилаб қўйилсинки, қуйидагилар мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнининг устувор йўналишлари ҳисобланади:

қимматбаҳо қоғозлар бозорини ривожлантириш ва очиқ усулдаги акционерлик жамиятларини ташкил этиш билан бир вақтда давлатга тегишли акциялар улушини қисқартириш орқали аҳолини иқтисодий ислоҳотлар жараёнига кенг жалб этиш;

кўчмас мулк бозорини, биринчи навбатда савдо, маиший, коммунал хизмат кўрсатиш объектларини ва тугалланмай қолган қурилиш иншоотларини танлов асосида сотиш йўли билан шундай бозорни шакллантириш;

улгуржи савдо корхоналарини хусусийлаштириш жараёнига жалб этиш орқали ишлаб чиқариш воситалари бозорини вужудга келтириш, шунингдек товар-хомашё биржалари тизимини ривожлантириш;

таркиб топган ишлаб чиқариш ва бошқарув тузилмалари якка ҳокимлигини тугатиш, хусусийлаштириш чеклаб қўйиладиган корхоналар сонини камайтириш;

тендерлар ва кимошди савдоларини, сармояларга оид савдоларни ўтказиш, шунингдек мол-мулкни тўғридан-тўғри сотиш йўли билан республика иқтисодиётига хорижий сармояларни жалб этиш;

корхоналарни хусусийлаштирилгандан кейин давлат томонидан қўллаб-қувватлашни таъминлаш.

2. Давлат ўз улушини сақлаб қоладиган очиқ усулдаги акционерлик жамиятларининг низомдаги маблағини жамлаш чоғида асосан акцияларнинг қуйидаги қисмлари кўзда тутилсин:

— давлатга тегишли;

— меҳнат жамоасига тегишли;

— хорижий шерикка тегишли;

— фонд биржаларида ва қимматбаҳо қоғозлар бозорида, шу жумладан чет элларда эркин сотиш учун мўлжалланган қисми.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш борасидаги ҳаракатлари режаси тасдиқлансин.

4. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасига қуйидаги ҳуқуқлар берилсин:

ўз ваколати доирасида корхоналар ҳамда ташкилотларни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш шаклларини белгилаш, зарур норматив ҳужжатларни ва хусусийлаштириш комиссиялари тузиш тартибини ишлаб чиқиш ҳамда тасдиқлаш;

давлат мулки жамғармаси ва идораларга қарашли хўжалик ҳисобидаги бўлинмалар орқали фонд биржаларининг, кўчмас мулк савдоси биржалари, сармоя банклари ва жамғармаларининг муассиси ҳамда иштирокчиси бўлиш;

давлатга тегишли бўлган 1994 йилги дивиденд (даромад)дан ташкил этиладиган акционерлик жамиятларини ривожлантириш ва техника билан қайта қуроллантириш учун фойдаланиш.

5. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси:

икки ҳафта муддат ичида юқорида кўрсатилган устувор йўналишларга асосланиб республикада мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришга оид давлат дастурини пухта ишлаб чиқиб, тасдиқласин;

бир ой муддат ичида Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг қарорларини ушбу Фармонга мувофиқ ҳолга келтирсин, амалдаги қонунларни ўзгартириш ва тўлдириш бўйича белгиланган тартибда таклифлар киритсин, республика вазирликлари, давлат қўмиталари ва идораларининг мазкур Фармонга зид бўлган ҳужжатлари қайта кўриб чиқилиши ва бекор қилинишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 15 март.

МАРКАЗИЙ БАНК МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Сўнгги вақтда биринчи апрелдан миллий валюта жорий этилиши ҳақида мишмишлар тарқалди. Бу — ҳеч қандай асоси бўлмаган уйдирмадир. Пул ислоҳотини ўтказиш тахминан 1994 йилнинг иккинчи ярмига мўлжалланган. Ислоҳот ўтказишнинг аниқ вақти ҳақида аҳолига оммавий ахборот воситалари орқали маълум қилинади.

Республика ҳукумати ва Марказий банки миллий валютани жорий этиш тадбирларини уюшқоқлик билан, шошилмай амалга ошириш ниятидадир. Пулни алмаштиришнинг аҳоли учун салбий оқибатларини мумкин қадар камайтириш назарда тутилган. Бунинг учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган.

Ўзбекистонда Миллий валюта жорий этилгандан сўнг сўм-купон икки ой давомида аста-секин муомаладан чиқарилади. Бир вақтнинг ўзида миллий валюта ва сўм-купон муомалада бўлган даврда сўм-купон тўловларнинг ҳамма турларида қабул қилинади. Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва бошқа тўловлар эса миллий валюта билан тўланади.

ТУМАН КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Булунғур туман кенгашининг сессияси бўлди. Унда ташкилий масала кўрилди. М. Салимов бошқа ишга ўтгани муносабати билан туман ҳокими вазифасидан озод этилди. Вилоят ҳокимининг ўринбосари бўлиб ишлаб келган Ў. Нуруллаев Булунғур тумани ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда Самарқанд вилояти ҳокими П. Абдураҳмонов сўзга чиқди.

ЎзА.

ҚИШЛОҚДА ФАБРИКА

УСМОН ЮСУПОВ тумани маҳаллий саноат корхонасида қисқа вақт ичида аҳолига беминнат хизмат кўрсатувчи ўнлаб цех ва устахоналар ишга туширилди. Қурилиш-таъмирлаш бўлими иши янада жонланди.

Тумандаги Миришкор қишлоғида ҳунармандчилик фабрикаси қуришга киришилди. Бунинг учун бўлажак фабрикада меҳнат қиладиган чеварлар, халқ усталари танланмоқда, ёшларга ҳунар ўргатилмоқда. Бу ерда тикланадиган ҳунармандчилик фабрикасида қарийб 400 киши халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаради.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЯХШИ ОДАМ ЮРТ ТУЗАР...

Фуқаронинг давлат раҳбарига мактуб йўллаб арзи изҳор этиши — азалий анъаналаримиздан бири. Бу — халқнинг ўзи сайлаган юртбошига беқиёс ишончи, ҳурмат-эътибори рамзи ҳамдир. Мустақиллик халқимиз қалбидаги ватанпарварлик, фидойилик туйғуларини беҳад жўштириб юборди. Энди у муқаддас ватан, табаррук тупроқ ҳақида юрт оғалари билан баб-баравар ташвиш чекади, буюк ишларга камарбаста бўлади. Давлатимизнинг бугуни ва эртасини ўйлаб, улуғвор режаларни амалга оширишда республика Президентига ҳамдаму ҳамнафас бўлиш иштиёқи билан ёзилган хатлар кўп, улар юртбошимиз амалга ошираётган тинчлик, тотувлик, фуқаропарварлик сиёсати халқ орасида кун сайин рағбат топаётганидан далолат беради.

Кейинги пайтда газета ва журнал таҳририятларида «Республика Президентига хатлар» деб номланган алоҳида жилдлар пайдо бўлди. Газеталаримизда шу номда махсус рукнлар ҳам ташкил этилди. Бундай хатлар фуқаронинг Президент билан доимий мулоқот шаклларидан бирига айланиб бораётир. Эҳтимол, юртимизда фуқаропарварлик сиёсатига асос бўлаётган омиллардан бири ҳам ана шундай мактублардир. Ҳар қалай, фуқаронинг ҳолидан — Президент, Президент сиёсатининг асл моҳиятидан фуқаро тўла хабардор бўлиб турганига нима етсин! Бу — осойишталик, барқарорлик гаровидир.

Қуйида республика Президентига етказишимизни сўраб, таҳририятимизга йўлланган хатлардан баъзиларини эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Сизнинг юрт осойишталиги ва эл фаровонлигини ўйлаб юритаётган сиёсатингиздан беҳад мамнунмиз. Мустақил республикамиз шу кунгача дунё миқёсида нимага эришган бўлса, барчаси сизнинг саъй-ҳаракатингиз, мамлакатимизни энг тараққий этган давлатлар қаторига олиб чиқишдек буюк ва мўътабар ишга бел боғлаганингиз шарофатидан деб биламиз. Биз, фуқаролар имкон қадар бу ишларда Сиз билан ёнма-ён туриб, кўмакдош бўлишга тайёрмиз. Зеро, бугун юрт ободлиги, мамлакат тараққиёти йўлида тер тўкишдан кўра шарафлироқ юмуш йўқ. Биз буни дил-дилдан ҳис этамиз ва мана шу мўътабар замин, табаррук тупроқ учун жондан кечишга-да ҳозирмиз.

Қадрли Ислом Абдуғаниевич, халқимизда «яхши одам юрт тузар, ёмон одам юрт бузар», деган доно нақл бор. Юртимиздан чиққан бир гуруҳ ғаламис кимсаларнинг ора-чорада йироқдан ўлкамизга тош отиб туришлари бу мақолнинг нақадар тўғри эканини исботлайди. Ҳозир юрт бузадиган замон эмас. Ақли бутун, юртсевар, элсевар одам бундай йўлга сира ҳам юрмайди. Халқ аллақачон оқ-қорани англаб-ажратиб олган. У энди юрттузар киму юртбузар ким эканини яхши тушунади. Ҳозир мамлакатимизда янги жамият асоси қуриляпти. Шундай пайтда тинчлик ва осойишталик, улуғ мақсад йўлида якдиллик керак. Бу — Сиз юритаётган сиёсатнинг бош фазилати. Халқимиз уни беҳад қадрлайди. Ўзгалар қон ва изтироб шаробини ичиб, икки жаҳон овораси бўлиб турган бир чоғда биз тинчлик, тотувлик сиёсатининг ширин меваларидан баҳраманд бўлмоқдамиз. Хўш, энди истиқлол лаззатидан, мустақиллик қувончидан воз кечиб, хорижда писиб юрган бир гуруҳнинг сароб орзуларига кўз тикамизми! Йўқ, ҳеч қачон!

Бизнинг келажакда буюк давлат бўлиб танилишимизни ҳазм қилолмаётган кимсаларга айтадиган гапимиз шу: бизни ҳеч ким тўғри йўлдан чалғитолмайди! Халқимиз қўлга киритган мустақиллигини саклаб қолишга қодир!

Муҳтарам Президент, биз ҳар доим Сиз тарафмиз. Мустақил ватан фуқароси сифатида Сизга содиқ қоламиз ва юртимиз келажаги йўлида ҳарне топшириқ бўлса, бажармоққа тайёрмиз.

Давлатимизга беҳуда таъна тошини отаётганларни эса қонун йўли билан жиловлаб қўйишингизни сўраймиз.

Тошкент шаҳар, Яккасарой тумани, «Яккасарой» 1- ва 2-маҳалласи аҳли номидан:
Орифхожи АЛИМАХСУМОВ,
Солиҳ АЮПОВ.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Мамлакатимиз мустақиллик йўлидан дадил одим отаётгани, унинг халқаро обрў-эътибори кундан-кунга ортиб бораётгани дилимизни фахр-ифтихорга тўлдиради. Юртимизда аҳолини ижтимоий ҳимоялашга қаратилган адолатли сиёсат юритилаётгани ҳам таҳсинга сазовордир. Ҳозир мустақил иқтисодни йўлга қўйиш ҳар қанча оғир бўлмасин, давлатимиз, аввало, оддий фуқаро манфаатини назарда тутаётир. Буларнинг барчаси учун Сиздан беҳад миннатдормиз.

Халқимиз кенг феълли, оқил ва сабр-бардошлидир. У муқаддас ватан истиқболи учун ҳар қандай синовларга ҳам чидайди. Аммо у бўҳтонга, уйдирма гапларга тоқат қилолмайди. Ойнаи жаҳонда республика Ички ишлар вазирлигининг ахборотини тинглаб, ғазабдан сочимиз тикка бўлди. Хорижда паноҳ топган айрим юртдошларимиз она ватанлари шаънига номуносиб сўзлар битилган нашрларни мамлакатимизга яширинча олиб келаётган экан. Бу қандай гап? Наҳотки, одамзод ўз юртига тош отса?! Бу инсонлик шаънига тўғри келадими!

Муҳтарам юртбошимиз, ишонамизки, халқимиз бундай бўҳтон гаплардан ҳазар қилади. У ҳозир Сиз ва ҳукуматимиз яратиб берган шароит туфайли тинч меҳнат ила банд. Унинг беҳуда гап билан бош оғритишга вақти ҳам йўқ. Ғирт бўҳтондан иборат нашрлар дили пок кишиларимизнинг кўнглини хира қилади, холос. Бундай нашрларнинг йўли тўсилиб, ортиқча иғво-маломатларнинг олди олинса, айни муддао бўлур эди.

Тошкент шаҳар, Акмал Икромов маҳалласи фаоллари номидан маҳалла оқсоқоли:
Тўхтамурод АКБАРОВ,
оқсоқол маслаҳатчиси:
Неъматжон УМАРОВ.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Сизнинг юрт тинчлиги ва осойишталигини ўйлаб жон куйдираётганингиз биз, фуқароларга яхши маълум. Юрт маъмурлиги, эл фаровонлиги йўлида тиним билмаган раҳбар ҳар доим эл назарида, эътиборида бўлади. Мустақилликнинг энг катта ютуқларидан бири, шубҳасиз, республикамизда миллий тотувликка эришилганидир. Тотувлик бўлмаган жойда не балолар юз беришини ён қўшнимиз Тожикистон мисолида кўрдик, билдик. Боболаримизнинг «бир кун жанжал чиққан ердан қирқ кун барака кўтарилади» деган доно нақлини ана шу ўлкадаги воқеалар, у юртнинг бугунги аҳволи яна бир бор тасдиқлаб турибди. Аммо, Тожикистонда юз берган балоларни ўзимизга ҳам олиб келмоқчи бўлиб юрганларнинг дарагини эшитиб, дилимиз ҳуфтон бўлмоқда. Болаларимизнинг келажагини, хонадонимиз тинчини ўйлаб, йўқ, у мудҳиш воқеалар ҳеч қачон қайтарилмаслиги керак, деб яратганга илтижо қиламиз.

Муҳтарам Президентимиз! Ғирт бўҳтондан иборат нашрларини ғайриқонуний равишда юртимизга олиб келаётган кимсаларни жиловлаб қўйиш чораси бордир. Эл тинчи ва осойишталигини ҳар недан азиз билган ҳукуматимиз бу борада ҳам тегишли тадбирлар кўришига ишонамиз. Сизга сиҳат-саломатлик тилаб қоламиз. Халқимиз бахтига омон бўлинг.

Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов тумани, Янги Тошкент маҳалласи фаоллари номидан маҳалла оқсоқоли:
Зоҳидхўжа ЮСУПОВ.

ЭЛГА ТИНЧЛИК КЕРАК

Тошкент шаҳар, Юнусобод туманидаги «Оқибат» маҳалласи қўмитаси фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда республика Ички ишлар вазирлигининг 7 март куни ойнаи жаҳонда ўқиб эшиттирилган ахбороти хусусида маҳалла қўмитасининг оқсоқоли Жўра Аъзамовнинг маърузаси тингланди. Оқсоқол мамлакатимизда кечаётган ўзгаришларни кўролмайдиган айрим кимсаларнинг четдан туриб юртимизга бўҳтон ёғдиришга уринаётгани, бетайин нашрларини халқимиз ичида тарқатмоқчи бўлаётгани, ундай кишиларнинг мақсади ғаразли экани хусусида гапирди.

Маҳалла фаолларидан С. Низомхўжаев, Р. Қаюмов, А. Каримов, А. Лутфуллаев маҳалла оқсоқолининг гапини қувватлаб, ҳозир энг маъқул иш беҳуда гапларга чалғимай, мустақил юрт фаровонлиги йўлида меҳнат қилиш эканини айтди. Маҳалла фаоллари мурожаат қабул қилиб, мазкур масалани республикамизнинг барча маҳаллаларида кўриб чиқишга даъват этди.

(ЎзА).

ҚИБРАЙЛИКЛАР ТУҲФАСИ

Наврўз эшик қоқмоқда

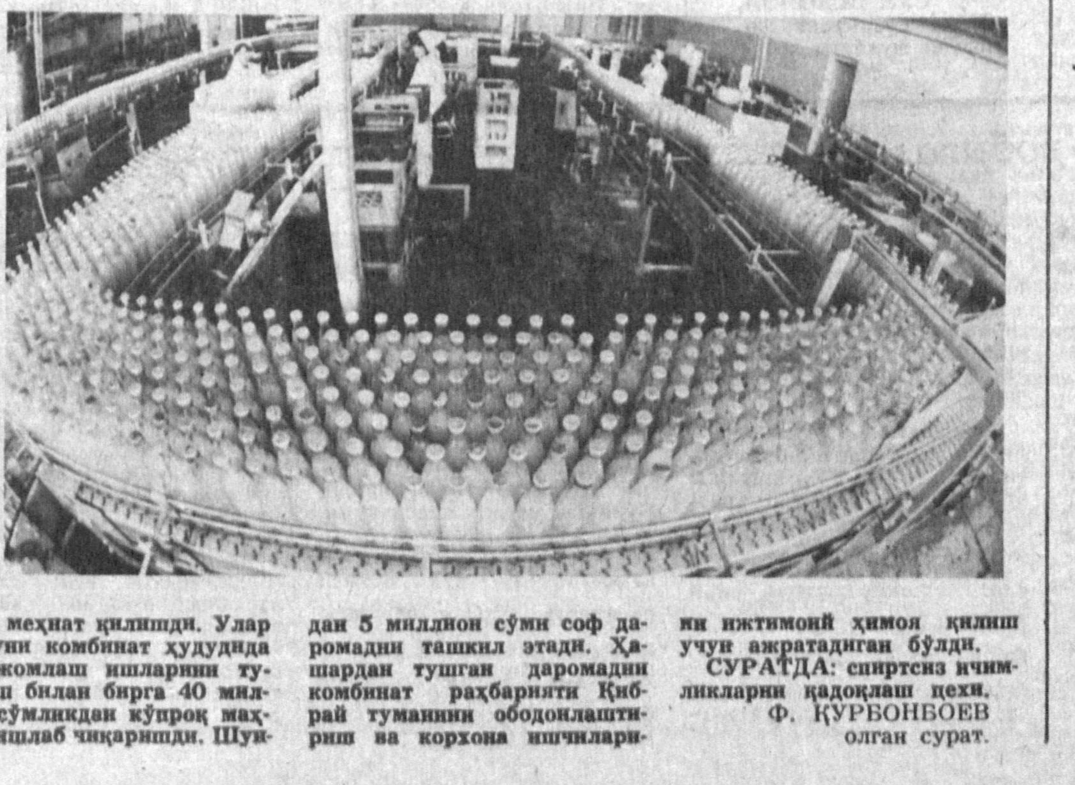

Наврўз байрами арафасида ўтказилган умумхалқ ҳашари куни Қибрай чанқовбосди ичимликлари ишлаб чиқарувчи комбинат меҳнаткашлари ҳам юксак унум билан меҳнат қилишди. Улар шу куни комбинат ҳудудида саранжомлаш ишларини тугаллаш билан бирга 40 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришди. Шундан 5 миллион сўми соф даромадни ташкил этади. Ҳашардан тушган даромадни комбинат раҳбарияти Қибрай туманини ободонлаштириш ва корхона ишчиларини ижтимоий ҳимоя қилиш учун ажратадиган бўлди.

СУРАТДА: спиртсиз ичимликларни қадоқлаш цехи.
Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган сурат.

Фармон ва ижро

ТАРАҚҚИЁТГА ЭЛТУВЧИ ҲАЁТИЙ ҲУЖЖАТ

Мамлакатимизда амалга оширилаётган туб ислоҳотларнинг асосий мақсади халқ хўжалиги тармоқларида ижтимоий муҳофазага асосланган бозор муносабатларини қарор топтириш, шу асосда жамият ҳаётида барқарорлик ва тинчликни, давлатнинг сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий ва маънавий мустақиллигини таъминлайдиган, жаҳон иқтисодиёти тан оладиган қудратли саноатлашган халқ хўжалиги тизимини яратишдир.

Ижтимоий йўналтирилган бозор муносабатлари ва бошқарув сиёсатининг якуний натижаси жамиятда маърифий-маданий бозор қонуниятларини шакллантиришни йўлга қўяди. Ўзбекистон халқ хўжалиги тизимининг жаҳон хўжалик тизими бир қисми сифатида ана шу қонуниятлар асосида ҳаракат қилиши ва биргаликда ривожланиши ҳаётий зарурат бўлиб, бунда бошқарувнинг маъмурий-буйруқбозлик усули иқтисодий усул билан алмаштирилади. Айни чоғда республиканинг жаҳон мулкчилик муносабатларида иштироки халқаро ҳуқуқнинг субъекти сифатида унинг меъёрий қоидаларини бажаришни тақозо этади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 январдаги «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони мамлакат иқтисодиёти истиқболини белгилаб бериш билан бирга жамиятда маърифий-маданий бозор муносабатлари ўрнатилиши жараёнини тезлаштиради. Ўзбекистоннинг жаҳон тадбиркорлари олдидаги нуфузини ошириб, мулкчилик ва тадбиркорлик фаолиятларини қонуний равишда ривожлантиради. Булар ўз навбатида қуйидаги вазифаларни амалга оширишни талаб этади:

1. Республика халқ хўжалиги тизимида амалдаги қонунларнинг тўла устиворлигини таъминлаш, мулк эгалари ва хусусий тадбиркорларнинг манфаатларини назарда тутган лойиҳалар асосида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш;

2. Ўзбекистонни хўжалик муносабатлари иқтисодий қонунлар тамойили асосида амалга оширилиши, мулкчилик шакллари, жумладан, хусусий мулкчиликнинг қонун олдида тенглиги ва дахлсизлигини таъминлайдиган, унинг ривожланишига ҳуқуқий шароитлар, иқтисодий кафолатлар ва молиявий имтиёзлар яратадиган барқарор, тинч иқтисодий маконга айлантириш;

3. Ўзбекистоннинг жаҳон мулкчилик муносабатларида тенглар ичра тенг тамойилга мувофиқ иштирок этишини таъминлаш мақсадида жаҳон тадбиркорлари билан Ўзбекистон тадбиркорлари ўртасидаги амалий хўжалик фаолиятларини тиклаш, мустаҳкамлаш ва ривожлантириш;

4. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган ажнабийлар ёки якка шахсларнинг мамлакат қонунлари ёки халқаро ҳуқуқ қоидалари доирасида хусусий тадбиркорлик фаолиятларини рағбатлантирадиган давлат дастурларини амалга ошириш;

5. Ўзбекистон ҳудудида чет эл тадбиркорлари сармояларини республика халқ хўжалигининг барча тармоқларига жалб этиш орқали қўшма мулкчилик муносабатларини ривожлантиришнинг хилма-хил йўналишларини белгиловчи, иккала томон манфаатларига хизмат қилувчи лойиҳаларни амалга ошириш;

6. Иқтисодиётдаги тангликни бартараф этиш, ишлаб чиқариш муносабатларини тиклаш, меҳнат муносабатларига бозор орқали баҳо беришни йўлга қўйиш, хўжалик субъектлари фаолиятларини амалга оширишда талаб ва таклиф қонуниятларига мувофиқ ҳаракат қилишни таъминлаш;

7. Хусусий тадбиркорларнинг иқтисодий ривожланишини йўлга қўядиган мустақил давлатлараро шароитни вужудга келтириш;

8. Хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ҳисобига жаҳон андозалари талабларига мувофиқ хом ашёни қайта ишлашни, бозор талаблари асосида тайёр буюмларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб, республика аҳолисининг халқ истеъмол молларига бўлган эҳтиёжини меъёрлаштириш;

9. Хусусий тадбиркорлик ва хусусий мулкчиликни ривожлантиришга масъул ваколатли давлат идоралари раҳбарларининг Президент олиб бораётган иқтисодий сиёсатни амалга оширишдаги масъулиятию жавобгарлигини янада кучайтириш.

Бу вазифаларни тезроқ рўёбга чиқариш энди сизу бизнинг салоҳиятимиз, саъй-ҳаракатимиз, ташаббусимиз ва ғайрат-шижоатимизга боғлиқ. Шунда, Президент Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганларидек, республикамизда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳот сифат жиҳатидан юксак босқичга кўтарилади, ҳар бир ишбилармон ва тадбиркор учун кенг имкониятлар очилади, жаҳон бозорига чиқиш йўлимиз кенгаяди, эски маъмурий-буйруқбозлик замонидан қолган тўсиқ олиб ташланади. Шу жиҳатдан олганда, иқтисодни эркинлаштириш, хусусий мулкни ҳимоя этиш ва тадбиркорликни ривожлантириш ҳақидаги ушбу фармонни ҳаётий, халқчил ва тараққиётга элтувчи муҳим ҳужжат, деб бемалол айтиш мумкин. Кенг жамоатчилик, мамлакатимиз меҳнаткашлари уни ўқиб-ўрганиб, унда илгари сурилган фикрлар, йўл-йўриқларни қўллаб-қувватлаётганликлари бунинг ёрқин исботидир.

Улаш УМАРОВ,
Ўзбекистон Халқ демократик партияси сиёсий-маърифий ва ўқув марказининг доценти.

Ислоҳот—амалда

Одамлар мулк эгаси бўлгач, уларда меҳнатга муносабат кескин ўзгарди

Паст Дарғом нафақат Самарқанд вилояти, балки республикада ҳам энг номдор туманлардан бири ҳисобланарди. Лекин 80-йилларнинг ўрталарига келиб, у бу мавқеини йўқота бошлади. Чунки машъум «пахта иши» баҳонасида ўтказилган қатағон сабабли ўз касбининг усталари бўлган пахтакорларнинг қўли меҳнатдан совиди, тажрибали раҳбарлар эса ҳар хил сабаблар билан эгаллаб турган вазифаларидан бўшатилди. Оқибатда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш режалари ўлда-жўлда қола бошлади. Ҳар қандай нарсани бузиш осон, аммо уни тиклаш учун эса заҳматли меҳнат ва шижоат зарур. Бугун туманга ана шундай ишларга қодир, тадбиркор кишилар раҳбарлик қилмоқда. Бу ерда амалга оширилаётган ишлар билан танишган одам буни дарҳол ҳис этади.

ҚАЛОВИ ТОПИЛСА...

Пахта толасидан ип йигиришни Оқманғит қишлоғида томоша қилишни сира ҳаёлимга келтирмагандим. Кундалик турмушда ҳам, ишлаб чиқаришда ҳам ниҳоятда зарур бўлган ана шу маҳсулот айни кунларда «Зарафшон» жамоа хўжалиги ҳудудида ташкил этилган «Амир» кичик корхонасида тайёрланмоқда.

— Аслида бу ғоя 1991 йилнинг кузида пайдо бўлганди, — дейди унинг раҳбари Х. Аввалов. — Санкт-Петербургдаги тўқимачилик ва ип йигирув фабрикасидан шартнома асосида ускуналарни олиб келдик. Туман ҳокими мақсадимизни қўллаб-қувватлаб, бино топиш ва уни таъмирлашда катта ёрдам берди.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги арафасида цех ишга тушганди. Ўтган беш ой давомида 20 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилди. Вилоятда гилам тўқишга ихтисослашган бир нечта кичик корхона мавжуд эмасми, бу жамоалардан ҳар куни ип сўраб келишади. Шуни ҳисобга олиб, маъмурият яна бир цех очишга киришди. У тез орада ишга туширилади.

— Ҳисоблаб кўрсак, — сўзида давом этди директор, — корхонамизга бир йилда юз тонна пахта толаси керак экан. Бу маҳсулотни топишда бизга вилоят пахта саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси яқиндан кўмаклашаяпти. Ўйлайманки, ушбу масалада бундан кейин ҳам қийинчилик бўлмайди. Муҳими — ҳозир қишлоғимизнинг қирқдан зиёд кишиси иш билан банд. Уларнинг ҳар бири ойига ўртача 60—70 минг сўм иш ҳақи олаяпти.

«Сарибош» хусусий корхонаси ҳам ўз фаолиятини бошлаганди. Болалар кўйлакчалари, чойшаб тикишга ихтисослашган бу цехда шу кеча-кундузда йигирма нафар хотин-қиз меҳнат қилмоқда. Бу ерда, шунингдек, қурилиш блоклари тайёрлаш ҳам йўлга қўйилган.

Туманда ишбилармонлару тадбиркорлар ҳар томонлама қўллаб-қувватланаяпти. Шу боис уларнинг сафи кун сайин кенгаймоқда. Бир мисол. «Паст Дарғом» хўжалигида бир гуруҳ ташаббускорлар совун ишлаб чиқаришни ўзлаштиришди.

Туманда ана шундай кичик ва хусусий корхоналарнинг ташкил этилиши туфайли 1993 йилда икки юз киши яхши ҳақ тўланадиган муқим иш жойига эга бўлди. Айни пайтда туманда 1994—95 йиллар давомида шакар заводи, озиқ-овқат маҳсулотлари комбинати қуриш ва мулкчиликнинг турли шаклидаги 50 та кичик корхона очиш режалаштирилган. Бу тадбирлар амалга оширилгач, яна 1250 киши иш билан таъминланади, ҳар йили бир миллиард икки юз қирқ беш миллион сўмлик маҳсулот савдо шохобчаларига юборилади.

«ДЕҲҚОНКИ ДОНА СОЧАР...»

Ўтган йили Паст Дарғомда 240 та янги оила пайдо бўлди. «Бир товуққа ҳам дон, ҳам сув керак» деганларидек, озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб янада ошди. Бу муаммони ҳал этиш чоралари эса изчил рўёбга чиқарилмоқда.

— Энг асосий масала — ўзимизга етгулик дон тайёрлашга эришиш, — дейди туман ҳокими Н. Эшонқулов. — Бу йил саккиз минг гектар ерда ғалла етиштирилади. Келгусида мазкур экин майдони янада кенгаяди. Лекин бунда пахтазорнинг камайишига йўл қўйилмайди, балки мунтазам равишда янги ерлар ўзлаштирилади. Ҳудудимизга яқин жойда авваллари ҳарбий машқлар ўтказилган каттагина майдон бўш ётарди. Вилоят ҳокимининг саъй-ҳаракати туфайли унинг бир қисми — қарийб минг гектар ер бизга берилди. Бултур ана шу пайкалда пахта етиштирилди...

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ШАРОФАТИ

Туманда йигирма иккита қорамолчилик фермаси бор эди. 1993 йилда улар ҳиссадорлик жамиятига айлантирилди. Бунинг самараси кўзга яққол ташланди. Хусусан, гўшт етиштириш аввалги йилга нисбатан олтмиш саккиз тоннага, сут сотиш эса йигирма тоннага ошди.

— Бу тадбирнинг дадиллик билан амалга оширилгани жуда тўғри бўлди, — дейди «Мустақиллик» ҳиссадорлик жамиятининг зоотехниги С. Ҳайитов. — Бутун ферма: бинолар, 243 бош қорамол ва техника воситалари жамоамизга 40 миллион 700 минг сўмга нархлаб берилди. Биз ана шу қарзни ўн йил давомида узамиз. Муҳими — одамлар мулк эгаси бўлгач, уларда меҳнатга муносабат ҳам ўзгарди. Бу ҳол ўз навбатида маҳсулдорликнинг сезиларли даражада кўпайишига таъсир қилди. Масалан, ўтган йил январь ойининг ўн кунлигида 92 бош сигирдан 8836 литр сут соғиб олинган бўлса, бу йил уларнинг сони ўнтага камайишига қарамай, шу муддат ичида 9144 литр маҳсулот тайёрланди. Шунингдек, 125 гектар майдондаги беда ва маккажўхоридан ҳам юқори ҳосил кўтарилди. Даромад ҳам шунга яраша ошиб бораётир. Ҳозиргача қарзимизнинг 13 миллион 500 минг сўмидан қутулдик.

Айни пайтда туманда ташкил этилган бир юз ўн еттита деҳқон (фермер) хўжалигида 576 киши меҳнат қилмоқда. Уларга етти юз олтмиш беш гектар ер берилган. Ўтган йили улар 60,2 тонна гўшт, 582 тонна сут етиштирди.

Паст Дарғом туманида амалга оширилаётган иқтисодий ўзгартиришлар туфайли аҳолининг даромади кўпайиб, турмуш шароити янада яхшиланиб бормоқда.

Музаффар МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Наврўз эшик қоқмоқда

Созандалар созлаётир созини...

Республика Маданият ишлари вазирлигининг яқинда бўлиб ўтган ҳайъатида Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш борасидаги режалар белгилаб олинди.

Ҳар галгидек, улуғ айём шодиёналари пойтахтимиз марказидаги Алишер Навоий ҳайкали пойидаги ёдгорлик мажмуи олдида театрлаштирилган катта томошалар билан бошланади. Бу тадбирда «Баҳор», «Шодлик», «Зарафшон», «Лазги» каби машҳур ижодий жамоалар билан бирга Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг бадиий ҳаваскорлик жамоалари, театрлар, цирк ва бошқа маданий ташкилотларнинг хонанда, созанда, актёрлари, масхарабоз, дорбозлари эл хизматида бўлишади.

Қорақалпоғистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳри маданият ишлари бошқармаси ҳузурида ташкил этилган «Наврўз» байрамини нишонлаш ташкилий қўмиталари шаҳар, туман ва қишлоқларда ўтказиладиган сайлларга бошчилик қилади. Жойларда шанбалик ва ободонлаштириш ишлари, кўрик-танловлар, учрашувлар ва театрлаштирилган концертлар ташкил этилади.

Байрамда иштирок этиш учун республикамиз барча вилоятларидан таниқли хонандалар, этнографик дасталар, аскиячилар ва дор усталари Тошкент шаҳрига ташриф буюришади. Вазирлик тасарруфидаги барча маданият уйлари, корхоналар, кутубхоналар, бадиий ҳаваскорлик жамоалари ҳамда вилоятлар халқ ижодиёти марказлари «Наврўз келди» шиори остида жойларда қизиқарли учрашувлар ва кўргазмалар ташкил этади. Уларда халқимизнинг миллий удумлари, анъаналари, урф-одатлари, қадимий ва замонавий либослари намойиш этилади.

Пойтахтимизда эса республика болалар бадиий ижодиёти маркази ҳамда Беньков номидаги республика рассомлик билим юрти талабалари ижодидан намуналар намойиш этилиб, ёш истеъдодлар моддий ва маънавий рағбатлантирилади.

Театр жамоаларида ҳам иш қизғин. Улар энг яхши ва янги саҳналаштирилган асарлар билан бирга «Наврўзга бағишлов» деб номланган катта концерт дастурини санъат севар халқимизга ҳадя этишади.

Ўктам ҲАЙДАВОЛОВ.

Давлат тасарруфидаги «Ўзстроймеханизация» ҳудудий ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли Қарши шаҳар механизациялашган қурилиш бошқармаси хусусийлаштирилиб жамоа мулки сифатида иш бошлади. Ҳозир бошқарманинг юздан ортиқ турли хил иш бажарадиган техникалари вилоятнинг кўплаб қурилиш майдонларида ишламоқда. Ишчилар хусусийлаштириш — меҳнат унумдорлиги ва сифатини оширишнинг омили эканлигини таъкидлашаяпти.

СУРАТДА: (чапдан) экскаваторчи И. Жумалиев, бошқарма бошлиғи Қ. Очилов, бош муҳандис К. Мўминов, электрчи В. Фисенко келгуси режалар ҳақида фикрлашишмоқда.

Ш. ШАРОПОВ сурати.

«ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШ БАНК» АКЦИЯЛАРИ: ҲАМ ДАРОМАД, ҲАМ ЮТУҚ

Республикамиздагина эмас, Марказий Осиёда биринчи марта Ўзбекистон саноатқурилиш акциядорлик-тижорат банки 1991—1993 йилларда банк акцияларини сотиб олган хусусий кишилар орасида ўзига хос лотерея ўтказди. Ўйинда жами 20 миллион 546 минг сўм купонлик 20 минг 546 та акция қатнашди.

Бу одатдан ташқари тадбирни ўтказишдан мақсад акция эгаларига акциядан келадиган кафолатли даромаддан ташқари, омади келса, катта ютуқ олишга имкон бериш эди. Бу гал 116 акциянинг эгасига омад кулиб боқди. Ютуқлар 20 минг сўм-купондан бир миллион сўм-купонгача эди.

«Ўзсаноатқурилишб а н к» бошқарувининг раиси А. Иботовнинг фикрича, бундай тадбирлар янги акциядорларни жалб қилишдан ташқари, банкка ишончни мустаҳкамлайди, унинг обрўсини оширади. Шу сабабли бундай лотереяларни ҳар йили ўтказишга қарор қилинди.

«Ўзсаноатқурилишба н к» бошқаруви Тошкентнинг Юнусобод туманидаги 21-болалар уйида тарбияланаётган 154 боланинг ҳар бирига иккитадан акцияни текинга беришга қарор қилди. Улар вояга етганларидан сўнг бу акцияларнинг даромадларини олишлари мумкин бўлади.

(ЎзА мухбири).

350 КИШИ ИШЛИ БУЛАДИ

«БОЁВУТ» давлат хўжалиги марказий қўрғонида бир йилда минг тонна ип йигирадиган фабрика қурилиши бошланди. У ишга тушгач маҳаллий аҳолидан 350 нафари иш билан таъминланади.

Б. ХЎЖАҚУЛОВ.

ЖУН СОТГАНДАН КИГИЗ ЧИҚАРГАН МАЪҚУЛ

ҚОРОВУЛБОЗОР туманидаги «Қоровулбозор» қоракўлчилик давлат хўжалигида кигиз ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Шартнома асосида сотиладиган жуннинг нархи анча арзонлигини ҳисобга олган хўжалик режадаги 20 фоиз ҳамда ортиқча йиғилган жунни тайёр маҳсулотга айлантиришни афзал кўрди. Бу эса уларга фойда келтирмоқда.

Дастлабки иссиқ кигизлар чўпонларга берилди.

Ҳ. ЮСУПОВ.
Ўз мухбиримиз.

Улуғлар бош бўлган тўйларнинг файзи ўзгача

Қадим Хоразм замини ҳам байрам либосига бурканмоқда. Тантана тадориги эса республика Вазирлар Маҳкамасининг қарори эълон қилинган кунданоқ бошлаб юборилган. Байрам дастури ранг-баранг. Наврўз байрамини ўтказувчи вилоят комиссияси тайёргарлик ишларини жадаллаштириш учун барча чора-тадбирларни ишга солмоқда.

Воҳамиз шаҳар-қишлоқларида ҳам байрам олди ободонлаштириш, безаш, жиҳозлаш ишлари қизғин давом этаяпти.

Наврўз — яшнаш ва яшариш айёми. Уни дов-дарахтлар экмай, гулзорлар барпо этмай, яхши ниятда ерга уруғ сочмай, нишонлаб бўлмайди.

Республикамиз раҳбариятининг диёримизни ўрмонзорларга, хусусан, терақзорларга айлантиришга қарата белгилаган тадбирларини рўёбга чиқариш учун айниқса, катта қадамлар ташланмоқда.

Камтаъминланган оилалар, ногиронлар, фахрийларни йўқлаш, хайр-саховат тадбирларини ўтказиш, совға-саломлар ҳозирлаш ва улашишга аллақачон киришилди. Ҳокимликлардан ташқари «Наврўз», «Меҳр-шафқат ва саломатлик» «Маҳалла» хайрия жамғармалари, барча корхона ва ташкилотлар байрам учун катта миқдорда маблағ ажратдилар.

Урганч ёғ-мой комбинати жамоаси ўз оталиғидаги қарийб 200 нафақахўрнинг ҳар бирига бир ойлик маош ҳажмида қўшимча пул инъом этишга қарор қилди. Ўт ўчириш машиналари заводи, пиллакашлик фабрикаси, спиртли ичимликлар корхонаси, сут-ёғ заводи, Хазорасп пахта тозалаш заводи жамоалари ҳам юзлаб-минглаб ишчи-хизматчилар ва фахрийларга байрам совғалари ҳадя қилишди.

Шаҳар ва туман ҳокимликлари, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари халқимизнинг ўтмиш анъаналари, қадриятларини тарғиб-ташвиқ қилиш, умри боқийлигини таъминлаш юзасидан ташкилотчилик ишларини қизитиб юбордилар. Меҳнат ва ўқув жамоаларида Наврўз олди шанбаликлари давом этмоқда.

Байрам ташкилотчилари Наврўзни ўтган йиллардагисидан фарқли ўлароқ бетакрор ва қизиқарли томоша-дастурлар асосида ўтказишга алоҳида эътибор беришаяпти. Чунончи, Урганч умумий овқатланиш, ҳиссадорлик корхонаси ва маҳаллаларнинг энг яхши ошпазлари шаҳарнинг асосий сайилгоҳлари: марказий майдон ва деҳқон бозори хиёбонларида дош қозонларда сумалак тайёрлаб, халойиққа улашадилар, ана шу анъанавий таомни ҳозирлаш кўрик-танловида маҳоратларини намойиш этадилар. Урганчда илк бор «Наврўз» сайлига марҳабо» байрам шаҳарчасининг рамзий дарвозаси барпо этилмоқда. Томошалар ўз шакли-шамойилига кўра, турли оромгоҳ ва махсус ҳозирланган саҳналарда ўтказилади. Байрамнинг асосий тантаналари шаҳарнинг марказий майдонида полвонларнинг анъанавий кураш мусобақалари, ҳайрия концерти «Олимпия» спорт-соғломлаштириш оромгоҳида, дорбозлар ва масхарабозларнинг чиқишлари эса Шовот канали соҳилида ўтади.

Аҳмаджон РУЗИМАТОВ,
Наврўз байрамини ўтказиш вилоят комиссиясининг масъул котиби.

ЯНГИ ДАСТГОҲЛАР ЎРНАТИЛМОҚДА

Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасида яқин-яқингача Украина ва Беларусдан олинадиган вискоза ва лавсан сунъий толасидан газламалар тўқиларди. Эндиликда бундай хом ашёни келтириш мушкуллашди. Нима қилмоқ керак?

Маъмурият олмониялик тўқимачилар билан шартнома тузди. Бу ҳужжатга мувофиқ хорижликлар йилига 3 минг тонна ип йигирадиган ускуналар ва сунъий тола етказиб беришади. Тайёр маҳсулот эса шу йилиёқ ишлаб чиқарилади.

Хориж билан ҳамкорликда иш юритаётган бундай корхоналар вилоятда ягона эмас. Масалан, тикувчилик-трикотаж бирлашмаси ва нотўқима материаллар ишлаб чиқариш корхонасида ҳадемай жаҳон андозасига жавоб берадиган янги турдаги маҳсулотлар тайёрлаш йўлга қўйилади.

Т. СУЛАЙМОНОВ,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

Қонун—ҳамма учун муқаддас

...ҲАМЁНИДАН АЙРИЛДИ

Ҳозирги кунда устамонлик қилиб даромадларини яширишга уринаётган ишбилармонлар ҳамёнларидан айрилаётир. Тошкент туман «Тайёрловсавдо» ширкати бирлашмасидаги ҳисобчилар ана шундай уддабуронлик қилувди, чуви чиқиб қолди.

Яқинда Тошкент вилоят солиқ қўмитаси мутахассислари бу идорада 1992 ва 1993 йиллар бўйича даромадларнинг тўғри ҳисобланиши ва давлат бюджетига вақтида ўтказилиши бўйича тафтиш ўтказишгач, уларнинг «пардаи асрор»лари йиртилди.

Ҳисоботда сарф харажатлар 309,9 минг сўмга сунъий кўпайтириб кўрсатилгани эвазига шунча сумма даромад яширилибди. Қилни қирқ ёрадиган корхона ҳисобчилари солиқчи тафтишчилар топган далиллар рўпарасида мум тишлаб қолишди. Яширилган даромад шу миқдордаги жаримаси билан ундирилди. Бу ҳам майлига, корхона ҳисобчилар қўшимча қиймат солиғини ҳисоблашда ҳам юлдузни бенарвон урадиганлардан экан. Улар солиқнинг фақат шу тури бўйича 3945,2 минг сўмни ўз фойдаларига ҳисоблаб, энди буни ҳеч ким тополмайди, деган хаёлга бориб бу гал ҳам чучварани хом санаб қўйишди. Яширилган маблағ 10 фоиз жаримаси билан ундириб, бюджетга ўтказилди. Пировардида йўл қўйган хатолари эвазига корхона бош ҳисобчиси А. Иброҳимов чўнтагидан 67500 сўм тўлайдиган бўлди.

«Юқори Чирчиқ туман «Тайёрловсавдо» ширкат бирлашмасидагилар ҳам бу борада тошкентликлардан қолишмасканлар, балки бу ердаги мутахассислар солиқ қонунчилигини яхши билишмайди деб ўйлайсизми? Наҳотки. Хуллас, корхонада амортизация ажратмасидан, 30 фоизли, 5 фоизли тўловлар, 37 фоизли ижтимоий суғурта ажратмасидан, ишчи-хизматчиларнинг даромадидан олинадиган солиқлар бўйича ҳисоботларни ўз вақтида топширмай чўзиб солиқ қонунчилигига хилоф иш тутилди. Илгари 1992 йил якуни ва 1993 йилнинг ярим бўйича бўлган тафтишларда ҳам худди шундай нуқсонлар аниқланган эди ва баъзи раҳбарларга нисбатан маъмурий, молиявий жазо қўлланилганига қарамай, бу корхонада ҳамон иш ўнгланмаяпти. Пировардида корхонадан 19439,4 минг сўм солиқ ва жарима ундириладиган бўлди. Корхона раҳбари Г. Имматов ва бош ҳисобчи З. Уттибоевалар ҳам 67500 сўмдан жарима тўлайдиган бўлишди.

Хўроз ҳамма ерда бир хил қичқиради деганлари тўғри экан. Буни қарангки, Оҳангарон туманидаги турдош ташкилотдаги ишбилармонлар ҳам шундай ишларга қўл уришибди. Даромадни камайтириб кўрсатишдан ташқари божхона қўриқчилари кўзини шамғалат қилиб 160 тонна пиёзни четга махсус рухсатномасиз пуллаб юборишибди-ю, сичқон тушди ўрага гулдур-гуп, дея жимгина юраверишибди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотганликлари учун бож тўланиши текширилганда бу сир ҳам фош бўлди-қолди. Пиёздан тушган 642,7 минг сўм пулни қонунга асосан юз фоиз жаримаси билан ундириш белгиланди. Балки корхона директори З. Хамитов билан бош ҳисобчи Илгирякова 81000 сўмдан жаримани ўз ҳамёнларидан тўлашганларидан сўнг сергакланиб қолишса ажабмас.

Ҳа, буни бозор иқтисоди замони дейдилар. Бу даврда фақат ҳисобни билмаганлар, янглишганлар эмас, балки, ўзларини зўр ҳисобдон билганлар ҳам қонунга амал қилмасалар ҳамёнларидан айрилишлари турган гап.

А. БОБОЖОНОВ,
Тошкент вилоят солиқ қўмитаси назорат инспекторлик бўлими бошлиғи.
И. ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳамкорлик робиталари

Аёллар бизнесни ўрганишади

Республика хотин-қизлар қўмитаси делегацияси баҳорнинг ўрталарида Ҳиндистонга боради. Бу сафардан мақсад Ҳиндистонда кичик бизнес қандай ривожланаётгани билан танишишдир. Делегация таркиби Ўзбекистон енгил саноатининг кўнчилик, тўқимачилик, тикувчилик, пойабзал ва бошқа тармоқларида ишлаётган тадбиркор аёллардан иборат бўлади. Уларга таълим бериш харажатларини Ҳиндистоннинг Мадрасдаги «Батерфляй» фирмаси зиммасига олди.

Бу мажбурият фирма билан республика хотин-қизлар қўмитаси ўртасида тузилган шартноманинг бир қисмидир. Шартнома Ҳиндистондаги турдош ташкилотлар билан алоқа ўрнатишда қўмитага ёрдам беришни кўзда тутади. Ҳиндистон ишбилармонларининг республикамиз хотин-қизлари жамоат ташкилотининг фаолиятига қизиқаётганлари тасодиф эмас. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Батерфляй» фирмасида ишлаётганларнинг кўпчилиги аёллардир. Кейинчалик, Ўзбекистонда қўшма корхоналар барпо этиш кўзда тутилган. Қўмитанинг Мадрасда тайёргарлик кўрган вакиллари ишлаб чиқаришни ташкил этиш билан шуғулланадилар.

Ўзбекистонда ишбилармонликни ривожлантиришда хотин-қизларнинг иштирок этиши сўнгги вақтда республика хотин-қизлар ташкилоти фаолиятининг асосий йўналишларидан бири бўлиб қолди. Қўмита раҳбарларининг фикрича тадбиркор аёллар республика иқтисодиётини мустаҳкамлашга, айниқса кичик бизнес соҳасида сезиларли ҳисса қўшишлари мумкин. Қўмита ҳузурида кичик корхоналар, тармоқларининг вужудга келтирилиши кўпгина уй бекаларини иш билан таъминлайди. Бунинг устига ана шу кичик фабрикалар ва цехлар камбағал ва кўп болали оилаларга ёрдам беришга доир хайрия тадбирларига ҳомийлик қилади. Аммо бундай фабрика ва цехларни замонавий технология асосида ташкил этиш учун ўқиш ва ўрганиш зарур.

Республика хотин-қизлар қўмитаси энди фаолиятини бошлаётган аёллар малакасини ошириш учун хорижий алоқаларидан фойдаланмоқда. Яқинда Покистондаги Ёш етакчилар деб аталган аёллар ташкилоти билан алоқа ўрнатилди. Бу ташкилот ўзбекистонлик дугоналарига ходимларни тайёрлашда ёрдам беради. Яқин орада Покистон фирмаларидан бири билан косметологларни икки йил муддат ўқитиш учун битим тузиш кўзда тутилмоқда. Хотин-қизлар қўмитаси бу мутахассислар ватанларига қайтиб келгач, ўз корхоналарини ташкил этишларига ёрдам беради. Хитойнинг Хунань вилоятидаги аёллар ташкилоти билан тузилган ҳамкорлик тўғрисидаги шартномада ҳам хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантиришга қаратилган аниқ тадбирлар кўзда тутилган. Хитойлик ишбилармонлар билан биргаликда юмшоқ мебель ишлаб чиқарадиган корхона барпо этиш режалаштирилган.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

БИЗ ҲАМ ЭНДИ БОЙИБ ҚОЛДИК

— ДЕЙДИ АНДИЖОН САНОАТ ПЕДАГОГИКАСИ ТЕХНИКУМИНИНГ ЖАМОАСИ

Энди халқимизнинг бирини икки қиладиган мутахассислар тайёрловчи ўқув юртларига юқори малакали, ўз касбининг усталарини етказиб берувчи масканларда гап кўп. Бундай даргоҳлар эса ҳозирча республикамизда саноқли. Борлари ҳам биз таништирмоқчи бўлаётганимиз — Андижон саноат педагогикаси техникуми сингари камтарона «яшаб», камсуқум «ишлаб юрган» эди...

Бу техникум билан камина ораларида нимадир бор. Рост. Бўлгандаям жиндек ноқулай, озроқ ҳижолатпазлик бор. Уч-тўрт йил бўлди. Муаллимларнинг таклифи билан баҳор кунларининг бирида техникум талабалари билан учрашувга бордик. Шеърхонликдан бошланган учрашув қизлар даврасига айланди. Унга сирдошлик уланиб кетди. Қизлар мени жамоа қизлар кенгашининг фахрий раислигига таклиф этишди. Қақажонлар вазифамни ҳам белгилади-қўйишди: уч-тўрт ойда бир келиб, дилдан суҳбатлашиш. Кечқурун улар билан бирга овқатланиш. Яъни Андижон шаҳар умумий овқатланиш идорасига қарашли техникум ошхонасида тайёрланаётган таомлар тузини тотиб туриш. Кўнглим бир нимани сезди-да, очиғини сўрадим.

— Давлат таъминотидамиз, — дейишди қизлар чувиллашиб. — Ётоқда ҳаммаси яхши-ю, фақат кечкурунлари, ҳалиги, нимайди?..

— Бизга жўжаларга бериладиган сўк оши беришади, — шартта айтди-қўйди шаддотроғи.

Мен қизларни тушундим. Лекин масаланинг илдизи анча чуқур эканини уларга айтгим келмади. Ахир у даврда собиқ марказнинг Ўзбекистонга ажратадиган маблағнинг ўзи жуда оз бўларди-да! Республика бюджетининг халқ таълимига тегишли қисмидан давлат таъминотидаги ўқувчиларга берадиган улуши қанча бўлишлигини тасаввур қилиш қийин эмасди. Буёғи, яна йўлларда қоладиган юқиларидан ортиб сизадиган томчиларда чиндан ҳам қушлар тўш қўйиши мумкин, холос. Лекин... кўнглимдан кечган гаплар билан ўқувчиларнинг ишлари қанча? Улар ўзларини қийнаётган ҳаётий бир масалага ечим кутиб умид ва ишонч билан оғзимга термулиб туришарди.

— Тарбиячиларинг билдими шуни?

— Билганда, нима?!

— Ўқитувчиларингга ёки директорга айтганмисизлар?

— Қандай айтамиз? Уятку!..

— Унда бу гапни ўзимдан қилиб мен айтаман. Тошкентга кўтариб юрмай, балки ошпазнинг ўзи билан гаплашиб кўрганимиз маъқулдир...

Қизлар қарсак чалиб юборишди. Шу маҳал... деворнинг ҳам қулоғи бор, деганлари рост экан. Ёки деворнинг ҳам ўпкаси тўлиб турган эканми... Алламбало қарсиллаб кетди. Қизлар чувиллашиб мен томон чопишди: суҳбат бўлаётган залдаги даразалардан бири ташқаридаги баҳор шамоли заптига дош беролмай, тагпаги билан ўпириб тушганди. (Аслида, биз ўтирган зал замонавий урфда, дид билан безатилган бўлса-да, элликинчи йилларда қурилган колхоз клублари сингари катта, баланд ва омонат экан. Пастки рахи ҳам одам бўйидан баландда жойлашган уч-тўрт метрлик деразалар чиндан ҳам ҳайбатли эди...) Ҳайитимиз арафа бўлишига сал қолди. Йўқ, иқболимга қизларга шикаст етмади...

Куни кеча эшитиб қолдим: ана шу техникум жамоаси ҳисобот йиғилишини ўтказибди. Улар 1993 йилда биргина пахта толасидан **ўн уч миллион сўм даромад қилишибди!** Қойил-е! Лекин қандай қилиб?! Ахир бу даргоҳ чеварлик ва чилангарлик бўйича ихтисослашган ўрта махсус ўқув юртларига уста — муаллимлар тайёрлайди-ку! Борингки, бозор иқтисодиёти шароитига мослашиб, бу ерда тикувчилик, тўқувчилик ёки чилангарлик устахоналари очилган бўлиши мумкин. Ўқув майдонлари эса ҳисобли. Ана шундай қизиқиш билан техникум директори А. Ҳошимовга учрашдик.

— Биз ҳам ўз имкониятларимизни ишга солишга ҳаракат қилаяпмиз, — деди директор. — Талабаларнинг ҳам, ўқитувчиларнинг ҳам бўш вақтларини касб сирларини пухтароқ ўзлаштиришга ёрдам берадиган тадбиркорликка қаратдик. Дастлаб бўлажак муаллима-қизларимизнинг қўллари ҳимарилиб турсин, деб Андижон тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси билан шартномалар туздик. Устахоналар, тикув машиналари ва чеварлар биздан, мато етказиб беришу, уларни сотиш — бирлашмадан. Фойда ўртада. Кейин чилангар ва механизаторлар ўқувчиларимизга иш топиб бердик. Улар омбур, болға, калитлар тайёрлаб, сотишни йўлга қўйишди. Ўқув автомашиналари билан тракторларнинг машғулотлардан бўш вақтларда ижара иш бажаришларини таъминлаб, қўшимча даромад ола бошладик. Аммо кейинги вақтларда металл, ёқилғи топиш мушкуллашиб, бу усул ижобий натижа бермай қўйди. 1992 йилнинг кузида — ўқувчиларимиз Бўз туманидаги «Озод» жамоа хўжалиги пахтакорларига ёрдам бераётган пайтида бир ташаббус ўртага ташланди...

Тадбиркорликда хўжалик бошқаруви раиси И. Маматов ҳам А. Ҳошимовдан қолишмас эди. Фалакнинг гардиши билан хўжалик далаларида шаҳарлик усталарнинг келиб қолганлиги имкониятини қадрлаган раис икки томонлама ҳамкорлик самараларини хомчўт қилди. «Техникум жамоасининг деҳқонларга фойдаси тегса тегадики, зарари йўқ», — ўйлади Икромжон. Бир ёғи, қишлоқда янги иш жойларини очиш муаммосини ҳал этишда ҳам бу жамоага таянса бўлади...

Ўшанда туман раҳбарияти ва қишлоқ фаоллари ёрдамида «Озод»да бир қанча тикувчилик, тўқувчилик устахоналари очилаётганди. Бунда бинолар — жамоа хўжалигидан, тикувчи, тўқувчиларни ўқитиб, ўргатиш туман меҳнат биржасидан, жиҳозлар эса хўжалик аъзоларининг рўзғоридан чиқди. Бунда техникумнинг муаллимлари ҳам ўз касб сирларини дариғ тутишмади.

Жамоа хўжалиги 38 гектар экин майдони, шунга яраша чигит, минерал ва маҳаллий ўғитлар, ёнилғи кабиларни, зарурий агротехник ёрдам беришни ва етиштирилган хомашёни тўла сотиб олишни ўз зиммасига олди. Техникум жамоаси эса керакли техника ва ишчи кучини ўз вақтида юбориб, дала ишларини сифатли бажариш, жамоа хўжалигига экиш, қатор ораларига ишлов бериш, ҳосилни йиғиб-териб олиш, қишлоқ хўжалик техникасини таъмирлаш ишларида ёрдам беришни ўз зиммаларига олишди. Ўқитувчилардан И. Эргашев, М. Мўйдинов, ишлаб чиқариш таълим усталаридан Т. Чўлпонов, талабалардан Ф. Аноробоев, Х. Бойматов, Б. Мирзааҳмедова, М. Қурбонов, Ё. Раҳимбердиевлар бу юмушларда ғайрат кўрсатдилар. Ўқувчилар бригадаси туманда биринчилардан бўлиб маррани забт этди... Мана, энди йил тўла якунланиб, ҳисоб-китоб қилишса, ҳамма чиқимларни қоплагандан ортган маблағ миллионларни ҳосил қилибди! Бунда, айниқса, қишлоқ хўжалигини механизациялаш бўлимининг талабалари хўжалик далаларида, машина-трактор саройида олиб борган ишлар эл назарига тушди...

Ҳадемай қишлоқда гуриллаган тикув машиналари овозига ҳайдаш, бороналаш машиналарининг садолари қўшилиб кетади. Худди шуни сезгандек, техникум ўқув майдончасидаги машина-тракторлар ҳам пойгага шайланган тойдек гижинглаб турибди. Нега ҳам шайланмасин? Ахир ҳам саёҳат, ҳам тижорат деганларидай, яйдоқ ўқув майдончасида амалий машғулот ўтказиш қайда-ю, далада — эгатлар оралаб ўтказилгани қайда? Тағин, бу машғулотлар талабаларга ҳам билим келтирса, ҳам уларнинг чўнтакларини қаппайтираётган бўлса!

— Бу ҳаракатларимизнинг чуқур асослари бор, — дейди техникум муаллими Маҳмуджон Мўйдинжон ўғли. — Ҳозир турли ижтимоий шарт-шароитлар тақозоси билан нарх-наво беқарор бўлиб турибди. Мана шундай шароитда ҳукуматимиз биринчи навбатда талабаларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилаяпти. Президентимизнинг қатор фармонлари ўқитувчилар ва талабаларимиз ҳаётида сезиларли аҳамият касб этмоқда. Бугунги талаба — эртанги мутахассис, тадбиркор, раҳбар...

Ҳа, «Сендан — ҳаракат, мендан — баракат», деган нақл бор. Шунга амал қилиб, ҳам маънавиятини, ҳам иқтисодиётини тиклаётган бу ёшлар масканида олиб борилаётган изланишлар ғоят ибратлидир.

М. МУРОДОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТ ЁРДАМИ ЗАРУР

Тожикистон Вазирлар Кенгашининг Раиси Абдужалил Самадов Халқаро валюта жамғармаси ва Жаҳон банки раҳбарлари билан учрашув учун Америка Қўшма Штатларига келди.

Сафардан асосий мақсад Тожикистондаги оғир шароит туфайли издан чиққан мамлакат иқтисодиётини ривожлантириш учун икки обрўли халқаро ташкилот билан музокаралар олиб боришдан иборат.

АНЖУМАН ЎН УЧ КУН ДАВОМ ЭТАДИ

Мамлакат пойтахтида халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг навбатдаги йиғилиши ўз ишини бошлади.

Хитой ахборот маҳкамасининг хабарига кўра, анжуманда депутатлар бозор иқтисодиёти муаммолари, мамлактын ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, 1994 йил бюджетини тасдиқлаш каби масалаларни муҳокама қиладилар. 13 кун давом этадиган мажлисда 2593 депутат иштирок этаяпти.

ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ УЧРАШУВ

Руминия Президенти Ион Илиеску расмий ташриф билан Корея Республикасига келди.

1990 йилда икки мамлакат ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганидан кейин бу биринчи олий даражадаги учрашувдир. Сеул оммавий ахборот воситаларининг хабарига кўра, икки мамлакат президентлари ўртасида ўтадиган музокаралар асосан иқтисодий ҳамкорлик масалалари ҳақида бўлади.

МОЛИЯВИЙ ТАНГЛИК

Словакия олий ва ўрта таълим тизими молиявий танглики бошдан кечирмоқда.

Давлат таълим соҳасини керакли маблағ билан таъминлай олмаяпти. Натижада ўқитувчилар маошсиз қолмоқдалар. Ўқувчиларга эса шошилинч равишда навбатдан ташқари муддатсиз таътил эълон қилинди. Мамлакатдаги касаба уюшмалари ташкилоти, олий ва ўрта таълим соҳаси раҳбарлари, мактаб директорлари кенгаши ҳукуматни зудлик билан чора кўришга чақирмоқда, деб хабар беради Словакия ахборот маҳкамаси.

АФСУНГАРЛИК ОСОН ЭМАС

Макере қишлоғи Кениядаги энг катта дарё ҳисобланган Тана соҳилида жойлашган.

Бу қишлоқдаги 13 нафар афсунгар тимсоҳларни авраб дарёдан чиқара олиш билан машҳур эди. Яқинда улар «бундай шароитда ишлай олмасликларини» маълум қилиб, норозилик хатида «шармандаликдан қувғинни афзал билганликлари»ни билдирдилар.

Гап шундаки, макерелик икки фуқаро яқинда тимсоҳлар қурбони бўлди. Шу боис, қишлоқ аҳли қасд олиш мақсадида йиртқичларни қирғоққа чиқариб беришни талаб қилиб, жодугарларга бир ҳафта муддат берган эди. Белгиланган вақт ҳам ўтди. Афсунгарлар эса бу вазифани бўйинларидан соқит қилишларини айтдилар. Чунки уларга «тимсоҳларни чорлайдиган сеҳрли ўтни» териш учун етарли фурсат берилмаган эмиш. Бунинг устига «тузоқ қўйиш» — дарё бўйига яланғоч қизни ўтирғизиш талаби ҳам амалга ошмаган.

«ҲАЙКАЛТАРОШ» ҚЎЛГА ОЛИНДИ

Венесуэла миллий гвардияси бўлинмаси Америка Қўшма Штатлари ва Европа мамлакатларига жўнатиш учун тайёрланган 290 килограмм қорадорини қўлга олди.

Буни қарангки, қорадори бронза ҳайкал ичига усталик билан яширилган экан. Устига устак, махсус ўргатилган итлар қорадори ҳидини пайқамаслиги учун унга қалампир ва мурч сепишган. Бироқ миллий гвардия олдида бу найранглар иш бермади. Улар ўзига хос «санъат асари» яратган «ҳайкалтарош»ни тумшуғидан илинтирдилар.

ЗИЛЗИЛА ҲУРУЖИ

Гватемаланинг фавқулодда ҳолатлар бўйича миллий комитети мамлакат пойтахтида «Нотинч вазият» эълон қилди.

Чунки шаҳар атрофида рўй бераётган зилзила бир неча кундан буён Гватемала аҳолисини безовта қилмоқда. Яқинда шаҳарда 3,8 баллик зилзила юз берди.

Уч кун давомида бундай силкинишлардан ўн бештаси қайд этилган. Сейсмология хизмати хабарига кўра, шаҳардан 5—14 километр масофада жойлашган юздан ортиқ кучсиз зилзила ўчоқлари ер қимирлашига сабаб бўлмоқда.

Мутахассислар ер остида йиғилган энергия аста-секинлик билан ташқарига чиқиб, Гватемала пойтахтига зиён етказмайди, дейишмоқда.

ТАХМИНЛАР ДАЛИЛ ЭМАС

Ироқ махсус хизмат ходимлари қўлга олган Қувайт жосуси мамлакат телевиденияси орқали намойиш қилинди.

Кўрсатувда Қувайт махсус хизмати томонидан юборилган бу жосус Ироқда террор ва қўпорувчилик ишларини амалга ошириш ҳақида топшириқ олгани айтилди. У Америка ва Европа мутахассислари томонидан тайёрланган деб тахмин қилинмоқда.

КЎМАКДАН ҲЕЧ КИМ ЮЗ ЎГИРМАЙДИ

Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзенинг Америка Қўшма Штатларига расмий ташрифи ниҳоясига етди.

АҚШ раҳбарлари билан ўтказилган музокаралардан сўнг Грузия раҳбари Жаҳон банки президенти Льюис Престон ва Халқаро валюта жамғармаси директори Мишел Камдессю билан ҳам учрашди.

— Бу икки обрўли халқаро ташкилот раҳбарлари билан учрашувимиз Грузия учун катта аҳамиятга эга, — деди Эдуард Шеварднадзе журналистлар билан мулоқотда. — Чунки Грузия ҳозирги оғир шароитда халқаро ташкилотларнинг кўмагига жуда муҳтож.

АНЪАНАВИЙ УЧРАШУВ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Осиёдаги 14 давлат ва бошқа халқаро ташкилотлар вакиллари иштирокида Осиё давлатлари парламентлари депутатларининг анъанавий 10-учрашуви ниҳоясига етди.

Икки кун давомида аҳоли нуфуси муаммолари, минтақадаги давлатларда юз бераётган ижтимоий-иқтисодий тараққиёт жараёнлари билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

• *Мулоҳаза*

ЯНГИЙЎЛГА АЙЛАНИБ ҚОЛГАН ПОВУЛҒОН

ЁКИ ЯНГИ НОМЛАР ХУСУСИДА

Ҳар бир нарсани ўз номи билан аташ вақти етди. Бу кўча ва мактабларнинг қайта номланишида ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Бироқ баъзан шошма-шошарликка ҳам йўл қўйилаётгани сир эмас. Олтиариқ туманида Повулғон қишлоғи бор. Ҳозир унинг номини Янгийўл қилиб ўзгартиришди. Сабаби эса номаълум. Ахир «Повулғон» номининг нимаси ёмон?! Шунингдек, Полосон қишлоғида «Нурobod» деган жамоа хўжалиги бор. Нима учун «Нурobod» қўйилган? Бу нафақат бизга, балки полосонликларга ҳам тушунарсиз. Бошқа қишлоқларга нур оз тушиб, бу ерга кўпроқ тушиш ҳолатларини ҳеч ким сезмаган.

Айрим қишлоқ кенгашлари ва жамоа хўжаликлари ҳам бир хил номда юради. Масалан, «Оқ бўйра» қишлоқ кенгаши ва «Оқ бўйра» жамоа хўжалиги, «Жўрак» қишлоқ кенгаши ва «Жўрак» жамоа хўжалиги, «Қизилтепа» қишлоқ кенгаши, «Қизилтепа» жамоа хўжалиги бор. Бунга бизнинг ҳеч қандай эътирозимиз йўқ, халқ хоҳлабди, шундай бўлибди. Қишлоқнинг тарихий номи қолиши шарт, лекин хўжаликларга буюк алломаларимиз номини бериш мумкин эди-ку! Туманимиз марказида «Лайлакхона» деган қишлоқ бор эди. Ҳозир йўқ. Бу номнинг ўз тарихи бор. Поезд йўлига етмай ва поезд йўлидан ўтиб Қизилтепа қишлоғига қадар бир нечта лайлак уяларини кўрасиз. Ном бериш ва уни ўзгартиришда жуғрофий, тарихий, миллий ва бошқа маҳаллий шароитлар, шунингдек, умумдавлат манфаатлари ҳисобга олиниши керак.

Баъзи жойларда айрим кимсалар кўчани обод қиламан деб, кўчаларга жамоат ишларида номи чиқмаган, ҳаётда фақат ўзи учун яшаган ва ишлаган оталари, ёки яқин қариндошларининг номини қўйдирмоқдалар. Шуниси ачинарлики, кўпчилик номлар қонунда белгиланган тартибга риоя қилинган ҳолда расмийлаштирилмаяпти. Қонунни бажариш ҳамма учун шарт ва мажбурий эканлигини унутмаслигимиз керак.

Р. МУХТОРОВ,
У. АБДУРАСУЛОВ,
Олтиариқ тумани.

Бухоро шаҳридаги И. Фозилов номли трикотаж фабрикаси ишчи-хизматчиларининг асосий қисмини хотин-қизлар ташкил этади. Улар бу ерда турли хил ёшдаги хотин-қизлар ва эркаклар учун бежирим кийим-кечаклар тайёрлашади. Мазкур корхонанинг илғор тикувчиси Матлаб Қаҳҳарова бу ерда меҳнат қилаётганига 10 йилдан ошаяпти. Энг асосийси унинг тикаётган сифатли кийим-кечаклари харидорларга маъқул тушмоқда.

СУРАТДА: М. ҚАҲҲОРОВА иш устида.
Ҳ. ҚУРБОНБОЕВ олган сурат.

«ЮЛДУЗЛАРНИ МАДҲ ЭТАР НАВО»

КАТТАҚЎРҒОН шаҳар ҳокимлиги ва маданият ишлари бўлимида Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллиги олдидан бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг 200 га яқин фаол қатнашчилари иштирокида «Юлдузларни мадҳ этар наво» деб номланган адабий, мусиқали, театрлаштирилган томошани саҳналаштирилаяпти.

Унда XIV—XV асрларда яшаган аждодларимизнинг урф-удумлари, турмуш тарзи, Мирзо Улуғбек, Али Қушчи, Абдураззоқ Самарқандий каби алломаларимиз ҳаёти ва фаолиятларига оид саҳна кўринишлари намойиш этилади. Шунингдек, ўзбекона куй, қўшиқ, рақс, айтишув, терма-лапарлар ҳам дастурдан ўрин олади.

Мирзо Улуғбек тўйи нишонланадиган кунларда каттақўрғонлик ҳаваскор ижрочиларнинг бу томошалари Самарқанд шаҳрида ҳам кўрсатилади. Театрлаштирилган томошанинг дастур-тартибини Каттақўрғон халқ театри режиссёрлари тузишди. Саҳналаштиришни эса Тошкент давлат маданият институтининг битирувчиси Бахтиёр Жавадов ўз зиммасига олди.

Абдуазиз ҲОШИМОВ.

ҚАРШИДА ЯНГИ МЕҲМОНХОНА

МЕҲМОНХОНАНИ ўзбек-турк қўшма корхонаси — «Буюк ипак йўли» фирмаси қуради. У тўрт қаватли бўлиб, ривожланган мамлакатлар андозасида бунёд этилади.

Бўлажак меҳмонхона маҳаллий қурилиш ашёларидан тикланади, мебель ва бошқа жиҳозлар хориждан келтирилади.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲАДЕМАЙ, МИРЗАЧЎЛДА ТЕРАКЗОРЛАР ШОВУЛЛАЙДИ

Сирдарё вилоятида шу йилнинг ўзида 700 гектар ерга терак қаламчалари экилади. 10 йил ичида эса 7 минг гектар ана шундай саноатбоп дарахтзорлар яратиш мўлжалланган.

Боёвут туманида бу ишга анча илгари киришилганди. Ҳозир туман хўжаликларининг ҳар бирида 4—5 гектардан 3—4 йиллик теракзорлар мавжуд. Эндиликда Боёвут ва бошқа туманларда пишиқ-пухта ёғоч берадиган Калифорния теракларини экилмоқда.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

ЭТИГИ ЁҚИБ ҚОЛГАН ЭМИШ

Гулистон шаҳрининг аҳоли зич жойлашган даҳасида дарсдан уйига қайтаётган талабага куппа-кундузи ҳужум қилинди. Унинг янги этигини талончи зўрлик билан тортиб олди. Жабрдийда ёрдам сўраб участка мубоширига мурожаат қилди. Бир соат ўтмай, аниқроғи қирқ минут ичида милиция ходимлари талончини қўлга туширдилар. У шаҳар атрофидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигида яшар экан. Этик эгасига қайтарилди, жиноятчи эса қилмишига яраша жазосини олади.

ЎРИНСИЗ БАҲОНА

Милиция ходимлари Красноярскдан келган одамга Калашников автоматини сотишга уринган икки тошкентликни ушлашди. Дастлабки терговда маълум бўлишича автомат наркотик моддага алмаштириш учун керак бўлган эмиш. Терговчилар Калашников автоматини бозорчилар қаердан олганини текширишмоқда.

(ЎзА мухбири).

• *Мавзуга қайтиб*

«ДОМ»ДА НЕГА ИТ БОҚАСИЗ?

Йиллар ўтган сайин одамлар ҳаётида янги-янги муаммолар пайдо бўлаверарkan. Дейлик, бундан беш-ўн йиллар илгари ҳеч ким «итлардан дод», деб газетага шикоят кўтариб келган эмас. Ва журналистлар ҳам ушбу муаммони ёзавериб жиғибийрон бўлишмаган.

Бундан роса уч йил олдин бир ҳамкасб дўстимиз: «Шаҳарда итлар кўпайиб кетди, бунинг олди олинмаса, кўнгилсиз ҳодисалар юз бериши мумкин» деб ёзган эди. Афсуски, ўша гапни бугун яна такрорлашга мажбурмиз. Чунки... ўша кўнгилсиз ҳодисалар бугун шаҳарда деярли ҳар куни содир бўлмоқда. Ўтган 1993 йил давомида 14-болалар шифохонасига қарийб икки мингга яқин гўдак итлардан жароҳатланиб, оғир аҳволда даволанишга ётқизилган.

Ўтган йили «Халқ сўзи» газетасида «Ит вафо... эмас» номли кичиккина хабар босилган эди. Унда ёзилишича, Россия шаҳарларининг бирида отаона ҳали бир ёшга ҳам тўлмаган гўдакни ёлғиз қолдиради. Оқибатда қаровсиз бола итга ем бўлади... Албатта, биз ҳам бундан афсусландик. Бундай балолардан худонинг ўзи асрасин. Лекин фалокат оёқ остида, деган гап бор. Ҳар куни «дом» атрофидаги болалар майдончасида бир-бирига ташланиб, ғингшиб юрган итларни кўриб дилинг хира тортади. Одамда турли шубҳа, хавотир (худо кўрсатмасин) туғилади.

Кўп қаватли уйнинг биз яшайдиган йўлкасида Люся хола деган бир аёл яшайди. Мен ҳар гал уни йўлакда ё ит етаклаб чиқиб кетаётганда ёки кираётган маҳали учратаман. Бир куни шунчаки қизиқсиниб ундан нима учун ит асрашини сўрадим.

— Итларни ўлгудек яхши кўраман, — дейди у эшакдан сал кичик «Бобик» лақабли итининг бошини силаб.

— Бу сизни ҳеч ноқулай аҳволга солмайдими?

— Нега энди? Икки хонали уйда бир ўзим яшайман. «Бобик» жуда ақлли, мени ҳечам хафа қилмайди.

— Мен бошқа нарсани назарда тутаяпман. Масалан, ит-итда бемаҳал ҳуриши, яна...ножоиз ишлар...

— Ҳе, шуям гап бўлдими? Ҳурмаган ит ит бўладими? Иккинчи масалага келсак, «Бобик» маълум вақтга ўрганган, уни фақат ўша вақтларда ташқарига олиб чиқаман. Тўғри, баъзан уйдаям жойини хўллаб қўяди... Лекин мен бундан ирганмайман. Ҳа, бундай бемаҳал ҳуришдан тонггача ухлай олмай чиққан қўшнилар хафа бўлади. Боласини ит қопиб касалхонама-касалхона югурган ота-оналар ҳам...

Ўтган йили Тошкент шаҳрида 60 мингга яқин ит ҳисобга олинган. Яна ҳисобга олинмай дайдиб юрганлари қанча...

Мен чорвадор қишлоқда туғилиб ўсганман, балки шунинг учундир қишлоғимиздаги ҳар бир ҳовлида ит бўларди. Чўпонларни-ку қўяверинг, 3—4 та бўрибосар ити бўлмаган чўпон чўпон ҳисобланмайди. Лекин шундай бўлса-да, бу ҳеч қачон ва ҳеч кимда эътироз туғдирмаган. Негаки, қишлоқда ҳеч ким уйга олиб кириб ит боқмайди. Агар кўрган бўлсангиз, қишлоқда кўпинча итнинг қулоқ, думини бўсағасида кесади. Ит-итда бир жони оғриган ерга қайта оёқ босмайди. Қолаверса, у овқатланадиган итёлоқ умуман рўзғорга яқинлаштирилмайди.

Дарҳақиқат инсон яратганнинг энг олий мўъжизаси, жамики мавжудотлар гултожи. У садоқатни, дўстликни қадрлайди. Бироқ, итнинг инсонларга садоқатини қанчалик кўп такрорламайлик, биров бизга қарата: «Ҳе, ит», деса ёқасидан оламиз. Чунки...

Бу парадокс эмас, шунчаки инсоний шаън, ўзлик каби туйғуларни кун сайин мавҳумроқ идрок қилаётганимиздан пайдо бўлган тушунча. Бўлмаса, жамоат транспортига, ҳатто нон дўконига ит етаклаб кириш қайси қуюшқонга сиғади. Биз кўп ҳолларда оврупоиликларга тақлид қиламиз. «Европада ундоқ, у ерда бундоқ», дейишдан айримларнинг жағи тинмайди. Баъзан ўзимиз яшаётган ернинг қадимий анъаналари, удумлари, қолаверса, шароити билан ҳисоблашмаймиз.

Кўпинча бир нарсани ўйлаб ҳеч тагига етолмайсан. Чўлдаги итлар сурувни бўридан ҳимоя қилади. «Дом»даги итлар-чи, у кимни кимдан қўриқлайди? Билишимизча, жуда кўплаб хонимлар бир йўла икки-учталаб ит асрашади. Бунга не ҳожат? Наҳотки, улар итлар қуршовида ўзларини хотиржам сезишса. Йўқ, бу ерда бошқа бир гап бор. Тошкентнинг Тюзиков бозорида (бу ҳол қисман Олой бозорида ҳам кўзга ташланади) кўплаб кишиларнинг янги туғилган кучукчалар билан савдо қилаётганликларининг гувоҳи бўлиш мумкин. Афсуски, шундай иш билан шуғулланаётганларнинг кўпчилиги «дом»ларда яшашади. Агар бугун бозорда итнинг энг зўр зотлиси ўртача 250—300 минг сўмга баҳоланаётганлигини кўрсангиз, одамларнинг «дом»ларда икки-учталаб ит асрашаётганининг сабабини англаган бўласиз. Лекин нима бўлганидаям бир нарсани тан олиш керак. Шаҳарда итларнинг кўпайиши аҳолини ташвишлантирмоқда. Газетада итларни ўйнатадиган махсус майдончаларнинг йўқлиги, оқибатда болалар ўйнайдиган майдонча ит эгалари «қўлига ўтиб кетаётганлиги» ҳақида жуда кўп ёзилди. Аммо ҳеч нарса ўзгармади, ҳамон «эски ҳаммом, эски тос». Ушбу ҳол болаларнинг шундоғам бир жойда хавотирсиз ўйнашлари учун имкон бермаслиги билан бирга уларнинг соғлигига жиддий таъсир қилиши ҳам мумкин.

Фарғона вилояти давлат ветеринария нозирлиги бошлиғи В. Мусиновнинг бизга ёзишича, итлар инсон учун хавфли бўлган эхинококк (халқ тилида эхинококк раки), токсаскаридоз, дипилидоз каби гижжа касалликларини тарқатади. Ушбу касалликлар юққан беморни (айниқса, эхинококк ракини) даволаш анча мушкул иш экан. Шу ерда биз яна бир муҳим далилни келтиришни лозим топдик. Биология фанлари доктори В. Гороховнинг маълумотларига қараганда, шаҳарлардаги итларнинг ўртача 32 фоизи, яъни 15 кунликдан 3 ойликкача бўлган итларнинг 85 фоизи, 3—6 ойлик итларнинг эса 65 фоизи, 6 ойликдан катта итларнинг 8 фоизи токсаскардиоз билан касалланган ва ҳар бир зарарланган итнинг бир грамм ахлатида 40 мингтагача токсаскар тухуми мавжуд бўларкан... Бизда эса итларни айнан «маълум вақтларда» ташқарига олиб чиқишади. «Дом» атрофида, болалар майдончасида чўнқайиб турган итларни деярли ҳар куни кўрамиз.

Хуллас, кўп қаватли уйларда ит асровчилар сони кундан-кун кўпайиб бормоқда. Бу, албатта, ҳозирги шароитда ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизга ҳам салбий таъсир қилади. Масалан, бундай итларнинг ҳеч бири қишлоқлардагидек даладан ўз ўлжасини топиб ёки эгасидан қолган овқат қолдиғини еб қорин тўйғазмайди. Булар бир қадар тантиқ мавжудотки, эгалари уларни сут, колбаса, гўшт, балиқ билан сийлашади. Албатта ит эгалари бу маҳсулотларни ўз пулларига сотиб олишади. Лекин халқимиз айтганидек: «Туя бир танга, қани сенга бир танга, туя минг танга, мана сенга минг танга»...

Умуман, олганда, «дом»да ит боқишни таъқиқлаш, ёхуд тартибга солиш кераклиги ҳақида матбуотда кўп ёзилаяпти. Бироқ ҳанузгача ҳеч нарса ўзгаргани йўқ. Тошкент шаҳар ҳокимияти, мутасадди идоралар раҳбарлари газетхонларимиз таклиф ва талабларини эътиборга олиб, бу борада зарур чоралар кўришидан манфаатдор кишилар сони беҳисобдир.

Ўрол СОДИҚ ўғли,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИЛМ МАСКАНЛАРИДА

ТАЛАБА, ТАЛАБ, ИЖРО

Бозор иқтисоди шароити молия, банк, кредит ва ҳисоб-китоб соҳалари ходимлари олдига катта ва масъулиятли талаблар қўймоқда. Ҳаётнинг ўзи эса малакали мутахассислар тайёрлаш заруриятини тақозо этмоқда. Тошкент молия институти шу талаблардан келиб чиқиб, давлат бюджети, жамғарма ишлари, халқ хўжалиги бўғинларининг молияси, кредит ташкилотларида бухгалтерия ҳисоби, назарий билим ва тафтиш, ҳисоб ва халқаро валюта-кредит муносабатлари соҳалари мутахассисларини тайёрлашни йўлга қўйди.

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришгани маънавий қадриятларни тиклаш, бозор муносабатларига ўтиш, ишбилармонларга кенг йўл очиш, ташқи иқтисодий муносабатлардан бохабар мутахассисларни тайёрлашни талаб этмоқда. Шуни ҳисобга олиб, институтда «Халқаро валюта-кредит муносабатлари» факультети очилгани айни муддао бўлди. Бугунги кунда 50 дан ортиқ талаба Туркия давлатининг турли олий илмгоҳларида таҳсил олмоқда. Улар бакалавр ва магистр унвонларига эга бўлиб қайтадилар.

Сўнгги йилларда илмгоҳ раҳбарияти молия мутахассислари тайёрлашни ҳар томонлама такомиллаштириш тамойилларини ишлаб чиқди. Улар қуйидагилар: биринчидан, бозор иқтисодиёти шароитида ишлашга лаёқатли юқори малакали мутахассислар етиштиришга кўмаклашадиган махсус фанларни ўқитиш соати кўпайтирилди. Булар — валюта, кредит муносабатлари, халқаро банклар тизими ва уларнинг иш фаолиятини ўрганиш, Ўзбекистоннинг ташқи алоқаларини ривожлантириш фанларидир. Иккинчидан, битирувчиларнинг қўшма, кичик ва хусусий корхоналарда иш юритишини ҳисобга олиб, чет тилларни ўрганишга ажратилган ўқиш соатлари ҳам оширилди. Учинчидан, замонавий техникалар сотиб олишга, улар ёрдамида талабаларда компьютерлар ва телекслар битимини тузиш малакасини шакллантиришга катта эътибор берилмоқда.

Маълумки, ҳозир жумҳуриятимизда ишбилармонликка кенг йўл очилди. Энди бу соҳага малакали мутахассислар кўплаб керак бўлади. Бу эҳтиёжни қондириш учун малака ошириш курслари ҳамда бухгалтерлар уюшмаси ташкил этилгани ҳам айни муддао бўлди. Ана шу янги вазифаларни амалга оширишда профессор-ўқитувчиларнинг чет давлатлардаги етакчи олий ўқув юртларига мунтазам малака ошириш учун боришлари, чет эллик ҳамкасблар билан илмий, амалий алоқа боғлашлари ишда катта ёрдам бермоқда.

Мавжуда ЗИЁМУҲАМЕДОВА.

ХОТИН-ҚИЗЛАРГА ЯНА БИР ҒАМХЎРЛИК

КИТОБ тумани ҳокимлиги хотин-қизларга ғамхўрлик кўрсатишга оид дастур ишлаб чиқди. Корхона, ташкилот ва муассасаларда, маҳалла ва қишлоқларда хотин-қизлар меҳнатини муҳофаза этиш, оналар ва болаларга ғамхўрлик кўрсатиш масалаларига дастурда кенг ўрин берилган.

Туман ҳокимлиги оилаларни мустаҳкамлаш, ёшларнинг турмуш қуришларига кўмаклашиш бўйича ҳам тадбирлар ишлаб чиқди.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

50 МИЛЛИОН СЎМ УТКАЗИЛДИ

Оқолтин туманидаги «Сардоба» ширкатлар уюшмаси Наврўз байрамини ўтказишга 50 миллион сўм ажратди. Бу маблағнинг асосий қисми ҳайр-эҳсон сифатида тарқатилади. Умуман, ширкатлар уюшмаси қишлоқда миллий қадриятларни тиклаш мақсадига 100 миллион сўм сарфламоқчи.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

УРГУТЛИКЛАР ЁРДАМГА КЕЛИШДИ

ПЕШКУ деҳқон бозорида Ургут туманидагига ўхшаш миллий услубда қурилган савдо шохобчалари пайдо бўла бошлади. Туман фаоллари йиғилишида Ургутнинг шарқона кошоналари тасвирланган видеосурат томоша қилингач, Пешкуда ҳам шундай миллий иншоотлар қуришга қарор қилинганди.

Шундан сўнг ҳокимлик таклифи билан ургутлик олти уста ёрдамга келди. Улар пешкулик йигитларга ўз касбларини ўргатиб қайтдилар.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Дил изҳори*

БИЗНИ ПИСАНД ҚИЛГАНЛАРГА ҚУЛЛУҚ

Касби туманидаги «Ғалаба» жамоа ширкат хўжалигида яшовчи бир гуруҳ фуқаролар «Халқ сўзи»нинг шу йил 15 январь сонида эълон қилинган «Мудроқ тоғларнинг уйғоқ юраги» сарлавҳали мақолани жам бўлиб ўқиб чиқдик ва бағоят хурсанд бўлдик. Сабаби — бизларнинг болалик ва ўсмирлик чоғларимиз ўтган улуғ ва қудратли мамлакатнинг кичик бир нуқтаси Тошқўрғон қишлоғи ҳақида муфассал ҳикоя қилингани кўнглимизни тоғ қилди. Мақолада баён этилган фикрлар қишлоқда яшаган ҳар биримизнинг қалб садомиз бўлиб туюлди. Киши қаерда яшамасин, қайси вазифада ишламасин, барибир киндик қони томган заминни қўмсайди. Мақола бизга худди унутилган қадрдон қўшиқдек таъсир қилди.

Ҳукуматимиз қарорига мувофиқ, қишлоқ аҳли 1976 йилда Қарши чўлини ўзлаштириш ва уни боғ-роғларга айлантириш учун кўчиб келганмиз. Ростдан ҳам ҳозир яшаб турган масканимиз гўзал бўстонга айланди, хўжалик эса кўп тармоқли, бақувват жамоа мақомига эришди. Гарчанд, масофа узоқ бўлса-да, қадрдон қишлоғимиз билан бориб-келиш алоқаларини узганимиз йўқ. Ўтмиш авлодлар қадамжоларини имкон бўлганда тавоф қилиб турамиз. Ҳаёт ва яшаш тарзи шу зайлда давом этса, ишончимиз комилки, Тошқўрғон қишлоғи ўз мавқеини тиклайди. Мақолада айтилганидек элшунослар, қадимшунослар, тарихчилар, ҳали маълум бўлмаган далилларни ўрганишса, фандаги янги қирралар очилиши мумкин. Босқинчиларга қарши кураш олиб борган қасоскор Ҳошим ибн Ҳаким — Муқанна ва қудратли давлатнинг асосчиси соҳибқирон Амир Темур ҳақидаги маълумотлар тўлиқроқ бўлишига эришиларди. Зеро, ўтмиш тарихингни қанчалик яхши билсанг, Ватанинг шунчалик жозибали кўринади, деган гап беҳуда айтилмаган. Шунингдек, мақолада таъкидланганидек, қишлоққа Дара орқали доимий йўл қурилса, барча муаммолар ечими тезлашарди.

Ўзбекистон истиқлоли билан ёнма-ён дунёга келган «Халқ сўзи» ўз номига мос тарзда элимиз қувончи ва шодликларини тараннум этмоқда, муаммоларни дадил кўтариб чиқмоқда. Бу борадаги хайрли ишларингизга омад тилаймиз.

А. ПАТТОЕВ,
Ё. МЎМИНОВ,
Ж. ҲАЛИМОВ,
А. РАСУЛОВ ва бошқалар.
(жами 41 имзо).
Қашқадарё вилояти.

• *Сирли олам*

Шифобахш... нигоҳлар

Халқда «Ихлос-халос», деган гап бор. Дардманд одам оғзи куйганда сувга югурилганидек, нажот истаб турли кишиларга мурожаат этади. Баъзан энг малакали муолажалар ҳам кераклли натижани бермай-ю, шунчаки кўз қараши дарддан фориғ қилади. Демак, илмда ҳам, табобатда ҳам ҳали инсон танасининг бутун асрорлари очилгани йўқ.

Хусусан, руҳий омилларнинг таъсири батафсил ўрганилмаган. Нигоҳий табибга ҳам ихлос қилганлар бўлди ва улар у ёки бу даражада нажот топдилар. Абдуғафур аканинг сеанслари оддий экан: ўн киши таклиф қилинади ва бир нуқтага (кўпроқ орқадаги уч одамга) киприк қоқмай, 3-4 дақиқа қараб турилади. Биринчи таъсир — ҳар қандай оғриқ тўхтайди. Бу илмий тажрибада ҳам исботланган. Тошкент шаҳридаги 17-шифохонада хафақон, асабий, танасининг турли жойларида оғриқлари бўлган 10 нафар беморга 5 кун давомида муолажалар ўтказилган. Оқибатда, мижозларда оғриқлардан фориғ бўлиш, ўзини енгил ҳис қилиш, уйқуда осойишталик кузатилган. Мазкур тажриба бош шифокор Б. Абдуллаев, доцент М. Ханов, бўлим бошлиғи Л. Саломатова иштирокида ўтказилган ва натижалар тасдиқланган.

«Наврўз» хайрия жамғармасининг шифокори, нигоҳий табиби Абдуғафур Абдуллаевнинг ҳикояларини тинглаб, ҳали биз ўзимизни тўла билмаслигимиздан, яъни одам зотининг имкониятлари ҳозирги фан-техника тараққиёти даражасида ҳам борлиғича қайд қилинмагани, қолаверса, намоён бўлмаганидан ҳайратланади киши. Бугун Абдуғафур аканинг қўлида нуфузли илмий марказларнинг хулосалари, тажриба ўтказган соҳа мутахассисларининг эътирофлари-ю, шифо топган беморларнинг миннатдорчиликлари битилган қоғозлар бор.

Табиатидаги ажабтовур хислатларини ўзидан олдин оиласидагилар сезиб қолишди. Ҳаво тунд бўлиб, осмонда қуёш кўринмай қолган кунлар у асабийлашаверар, қилдан қийиқ ахтариб, кайфияти бузилаверарди. Шунда яқинлари «Бугун ҳавонинг раъйи бузуқ-да», деб қўйишарди ўзларича. Маълум бўлишича, қуёш унинг табиатига ўзгача таъсир қилар экан. Бунинг устига у киприк қоқмай қуёшни тик қарай олади. «Баъзилар ўйлаганидек, қуёш лахча чўғ эмас, балки четларидан олов пориллаб чиқиб турган лаганга ўхшайди», — дейди у. Шунингдек, ҳаво очиқ пайтлари қуёшнинг турлича «ҳунарлари» ҳам кўзига кўринаркан: дарахтлардан фаввора бўлиб қайтаётган нур оқими, асфальт йўлдан кўтарилаётган қуюқ оқ аланга. Хуллас, Абдуғафур Абдуллаев жами тирикликнинг манбаи — бобо Қуёш унда янги мўъжизалар пайдо қилиши мумкинлигини сезиб қолди.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси «Физика—Қуёш» ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари В. Трухов, Б. Набихонов, В. Иброҳимов, Б. Айтбоев ўтказган синов эса А. Абдуллаевнинг бошқа бир қобилиятини инкишоф этган. Қоғоз ўрамдаги 1,20 вольтли батареяга кўз билан таъсир қилингач, унинг кучи 1,44 вольтга чиққан!

Табиат — бетимсол ижодкор. Инсон, эҳтимол, табиатдаги энг сўнгги кашфиётдир. Унинг қобилияти эса ҳали тўла намоён бўлганича йўқ. Олимларнинг таъкидлашича, одам миясы имкониятининг жуда оз қисми ўзлаштирилар экан. Биз ҳам янги мўъжизалар кутиб яшайлик ва уларга хайрихоҳ бўлайлик. Жумладан, нигоҳий табиб А. Абдуллаев ўз қобилиятини юртдошлари саломатлиги йўлида бахшида этсам дейди, лекин бунга ҳар доим ҳам эришиб бўлавермайди...

Ҳаким САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ФУТБОЛ

ФИНАЛ АГИШЕВНИНГ ЮРТИДА ЎТКАЗИЛАДИ

«Пахтакор-79» хотира турнири ҳар йилгига нисбатан қизиқарли ўтяпти. Бу йилги мусобақаларда Россиянинг уч футбол жамоаси — «Уралец» (Нижний Тагил), «Океан» (Находка) ва «Металлург»нинг (Новороссийск) қатнашиши баҳсларнинг анча кескин курашлар остида ўтишини таъминлади.

Аввалига олий ҳамда биринчи лига жамоалари тўрт минтақага бўлиниб, саккизта гуруҳда ғолиблик учун кураш олиб боришди. «Нефтчи», «Навбаҳор», «Динамо» (С), «Сурхон» «Политотдел», «Пахтакор», «Сўғдиёна» МҲСК жамоалари ўз гуруҳларида ғолиб чиқишди. Шундан сўнг жамоалар минтақа ғолиблиги учун ўзаро баҳсга киришишди. Айниқса, Фарғона минтақасининг гуруҳ ғолиблари «Нефтчи» ва «Навбаҳор» ўртасидаги учрашув мухлислар диққат марказида турди. Ушбу учрашувда наманганликлар 3:0 ҳисобида ғалаба қозонишди. Тошкент минтақасининг 1-зонаси гуруҳ ғолиблари «Пахтакор» «Политотдел» учрашувида эса тўқсон дақиқа ва қўшимча вақт давомида кучлар тенг (1:1) келди. 11-метрлик жарима тўпини тепиш бўйича Тошкент вилояти футболчилари ғалаба (8:7) қозонишди. Самарқанднинг «Динамо» жамоаси Термизнинг «Сурхон» клубини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, Мовароуннаҳр минтақаси ғолиби бўлди. «Сўғдиёна» ва МҲСК учрашувида [illegible]иззахликлар ғалаба (2:1) қозонишди.

Бугун хотира турнирининг ярим финал ўйинлари бўлиб ўтади. Финал. учрашуви эса марҳум пахтакорчи Равил Агишевнинг юрти Бухорода, 11 август куни ўтказилади.

Р. ЭРМУҲАММАД.

ҚЎЛ ТЎПИ МУСОБАҚАЛАРИ БОШЛАНДИ

Олмалиқ шаҳрида қўл тўпи бўйича аёллар республика чемпионатининг биринчи тури бўлиб ўтди. Мусобақаларда саккизта кучли команда иштирок этмоқда.

Биринчи босқичда Олмалиқнинг «Надежда» командаси қизлари мағлубиятсиз ўйнаб, 14 та очко тўплашди. В. Мўминов раҳбарлик қилаётган бу клубнинг иккита ўйинчиси — Татьяна Игнатенко билан Любовь Заречная турнирнинг энг яхши ўйинчилари деб топилди. Сирдарё вилоятининг ишлаб чиқариш — техник жиҳозлаш бошқармаси командаси иккинчи. Тошкент шаҳрининг гандболчи қизлари учинчи ўринда бормоқда.

Чемпионатнинг навбатдаги тури май ойида Наманган шаҳрида ўтказилади.

BBC WORLD SERVICE

Radio Journalists - Central Asian Service

The BBC World Service is looking for people to work as radio journalists for its new Central Asian Service in London. You will be producing and broadcasting a wide range of radio programmes in Russian, Uzbek and Azeri for audiences in Central Asia and the Caucasus. Employment will be, initially, for two years.

You should speak and write excellent Russian and Uzbek or Azeri, have a very good understanding of English, and be able to translate quickly and accurately from English. Ability to work in any of the other regional languages, Kazakh, Kirgiz, Turkmen or Tajik is also desirable.

You will be expected to have a thorough knowledge of regional politics and culture; a good understanding of international affairs and be educated to university level. A suitable microphone voice is also essential.

You must be able to work to deadlines, as part of a small professional team of journalists, within the BBC's strict standards of accuracy and objectivity. The BBC will provide a full programme of training to the highest standards of radio journalism.

Please send a full letter of introduction in English to one of the addresses below, giving your biographical details, qualifications, languages, work experience and showing how you meet the above requirements.

Please quote reference number 14344 and enclose your full postal address, telephone number, a self-addressed envelope underlining your family name.

Candidates meeting our requirements will be asked to take a written and voice test before the final selection is made. Applications must be sent as soon as possible.

LONDON
BBC World Service
Recruitment Office
Bush House
Strand
London WC2B 4PH
England

MOSCOW
BBC Russian Service
Moscow Bureau
Moscow - 121059
Berezhkovskaya Naberezhnaya 2
Hotel "Redisson-Slavyanskaya

TASHKENT
DHL Worldwide Express
Druzhby Narodov 42
Tashkent
700097

BAKU
DHL Worldwide Express
144 Voenny Gordok
St Abasa Fakhata
Dvorets Sporta - Entrance 7
Baku 370078

ALMA ATA
DHL Worldwide Express
193 Vinogradova Street
Almaty
480008

BISHKEK
DHL Worldwide Express
Alma-Atynskaya St. 115
Bishkek
720051

"Ҳотамой XXI аср"
масъулияти чекланган жамияти маълум қилади: "Меҳрибонлик" лотореясининг пул ютуқларини тўлаш муддати **1994 йил 1-майгача** узайтирилди.

Сиз фақатгина биздан пул ўтказиш йўли билан овоз кучайтирувчи жиҳозларни харид қилишингиз мумкин ва сизнинг тадбирларингиз, байрамларингиз ҳамда концертларингиз юқори даражада ўтказиладиган бўлади.

Бизга қуйидаги телефон орқали мурожаат қилинг: 53-48-71.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Бобур кўчаси, 45, Тўқимачилар саройи. "Криссаунд" мусиқий салони.

Т.Н. ҚОРИ НИЁЗИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

13.00.02 - ўқитиш методикаси (ихтисослар бўйича) мутахассислиги бўйича (3 ўрин)

ДОКТОРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ҳужжатлар докторантура ҳақидаги Низом асосида эълон чиққандан сўнг 10 кун давомида қабул қилинади.

МАНЗИЛИМИЗ: 700066, Тошкент ш., Олмазор кўчаси, 174 уй.
ТЕЛЕФОН: 45-66-45.

Ўзбекистон давлат кимё саноати концерни, «Ўзбеккимёэкспорт» ва «Ўзбеккимёсаноатсервис» жамоалари Тошкент лак-бўёқ заводининг собиқ директори, меҳнат фахрийси

Мурод САЙДАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Қибрай туманидаги «Элевер-Зигот» давлат хўжалиги жамоаси хўжалик раисининг ўринбосари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган механизатор, Улуғ Ватан уруши фахрийси

Владимир Николаевич ЧМИХАЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирғап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ Саидаҳрор ҒУЛОМОВ

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторов, навбатчи — О. Раҳимов.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г — 857. 84742 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди: 21.00.

«Шарқ» нашриёт- матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6